

VRELCI

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

Stev. 8, 9 (108-10)

avgust, september 1982

Pogovor s podpredsednikom ZIS tovarišem Draganom

Tudi letos je bil pri nas na zdravljenju tov. Zvone Dragan. Obiskali smo ga in zaprosili za kratek razgovor.

- Ste naš stalen gost in kot delavca Zdravilišča me predvsem zanima, kako gledate na Zdravilišče kot delovno organizacijo in kako kot zdraviliški gost?

»Kot se spomnim, sem prvič prišel na zdravljenje pred 15. leti, ko se je odprla pivnica in ko je bila usposobljena Nova terapija. To pomeni, da nisem samo stalen gost ampak tudi stari pacient v Zdravilišču kot zdravstveni ustanovi. Zato lahko dajem primerjave, kaj se je dogajalo v teh preteklih 15. letih. Mislim, da se je Zdravilišče v tem času zelo razvilo. Kar težko si je zamišljati, da v tem času ne bi zrastle dva tako moderna hotela, kot sta Donat in Sava z vsemi adaptacijami, ki so bile vzporedno izvršene. S tem se je utrdila materialna osnova in s tem tudi sposobnost, da se nudijo gostom najkvalitetnejše zdravstvene in gostinske storitve. Zato ni čudno, da se je popularnost Zdravilišča tako utrjevala tudi izven naših meja, da Zdravilišče ni stagniralo ali se opiralo le na tradicionalnost večstoletnega obstoja ali na samo ime, ampak da je v kvaliteti zdravstvenih, gostinskih in vseh ostalih storitev spremljalo potrebe najsodobnejšega razvoja zdraviliškega turizma v najširšem pomenu besede, kot tudi zdravstvenega dela v ožjem pomenu. V tem času je bil dosežen velik razvoj in preobrazba v kadrovskem smislu, organizacije dela in poslovanja ter marketinga. Dosežen je bil samoupravni razvoj in napredek zlasti po ustavi in zakonu o združenem delu, ko se je delovna organizacija konstituirala na bazi temeljnih organizacij in ko so tudi skupne dejavnosti in organi dobili svojo današnjo razvitejšo podobo ter svoje pravo mesto in funkcijo.

Kot gost pa naj rečem to, da je bila Rogaska zame vedno zanimiva, zato ker sem imel in še imam zaupanje v zdravstveno osebje s prof. dr. Zaveršnikom na čelu. Menim, da imate dobro tehnično opremljenost ter sposobno in močno zdravstveno ekipo od srednjega kadra do profesorja. Za pacienta je zelo važno, da ima zaupanje v zdravstveno osebje, saj marsikdo prihaja sem prav zaradi tega in na to se pri nadaljnjem razvoju ne sme pozabiti. Zelo pomembno se mi zdi, da se zadnja leta pospešeno razvija rekreativno športna aktivnost vseh oblik, da se povečujejo možnosti rekreacije in športa, saj je to pomemben in neločljiv del ponudbe, ki jo lahko nudi Zdravilišče vsem kategorijam

svojih gostov. Iz tega vidika je tudi odnos do gostov vljuden, kultura v medsebojnih odnosih je zelo razvita in primerna današnjim odnosom v takšnih ustanovah, kot je Zdravilišče.«

- Omenili ste, da je tehnična opremljenost Zdravilišča na dokaj visoki ravni, pa vendar zadnja leta ugotavljamo, da si težko pridobimo kakšen nov aparat in pripomoček, kar bi storitve še izboljšalo. Tu mislim predvsem na uvoz, ki je do določenih organizacij preveč zaostren, saj

selekcijo, na eni strani za surovine in reprodukcijski material, ki so neogibno potrebni za tekočo proizvodnjo proizvodov, ki jih imamo doma, a jih moramo uvažati, da pa bi pri opremljenosti omejitvi možnost uvoza, tako da bi uvažali le tisto opremo, ki je potrebna za dejavnosti, ki delajo za izvoz oz. pridobivajo devize. Zato bi morala imeti oprema za takšno vrsto storitev, kot jih vi nudite, določeno prednost, saj ima Zdravilišče kar dva prednostna kriterija, in sicer: je v dejavnosti, ki

takšne, kot je naše Zdravilišče, prinašajo devize. Menite, da se bo to v določenem času, predvsem današnjem stabilizacijskem, kaj izboljšalo, predvsem za tiste, ki sami pridobivajo določena sredstva v devizah.

»Zadnja leta je znano, da se zaostrejo uvozna politika in zožujejo možnosti za uvoz zaradi problemov, ki so se nakopičili v plačilni bilanci države, kakor tudi v plačilnih bilancah posameznih republik in pokrajin. Res je, da se je pri omejevanju uvoza večkrat delalo brez pravega občutka za ustrezno selekcijo, tako da se je uvažalo marsikaj, kar ne bi bilo potrebno in omejevalo drugo, kar se ne bi smelo, ker ni niti racionalno niti pametno. Mislim, da bo situacija na tem področju v letošnjem in prihodnjem letu še zaostrena, vendar je moje mnenje, da bi morali narediti večjo

stalno zagotavlja povečan in zanesljiv devizni priliv in tudi samo zagotavlja takšen obseg deviz. Z zagotovitvijo te vrste opreme se lahko samo zagotovi še večji izvoz oz. večji devizni priliv.«

- Še eno vprašanje: Dve leti sta pretekli od smrti našega predsednika tov. Tita. Kako gledate na naš položaj po dveh letih, ne samo gospodarski, ampak tudi na odnos ostalega sveta nasproti naši državi.

»Na vsak način čas zelo hiti in ti dve leti sta se resnično hitro obrnila. V tem času smo preživeli marsikatero težko preizkušnjo tako na političnem kot na gospodarskem področju, od bitke za stabilizacijo do problemov, ki jih imamo in so še vedno prisotni na Kosovu. Mislim, da smo v tem času kljub problemom, slabostim in težavam, ki smo jih imeli in jih bomo še imeli, dokazali, da smo sposobni iti po Titovi poti.

Tudi svet se je o tem prepričal, čeprav so nam zaostri v gospodarstvu, zlasti v poslovanju s tujino, zagotovo delno povzročile večjo stopnjo nestabilnosti. Tudi določene rezerve v mednarodnih gospodarskih krogih so večje kot so bile poprej. Celotno obdobje, ki smo ga preživeli s Titom in rezultati, ki smo jih dosegli na vseh področjih, so nam bogata dediščina in zanesljivo jamstvo, da bomo na tej poti vztrajali naprej. Vendar pa je po mojem mnenju nesporno, da se odsotnost Tita in Kardelja čuti. Čuti se močno, ker sta nam bila v vseh, tudi najtežjih obdobjih, pomemben smerokaz v naši notranji stabilnosti, usmeritvi v razvoju in v mednarodni situaciji. V osnovi vztrajamo na tem, očitno pa je, da bi z njima marsikateri problem lažje obdelovali in se hitreje spoznavali. Vendar je tudi to za vso Jugo-

slavijo neogibno in je treba delati naprej tako, da bomo brez teh dveh velikanov naše revolucije živeli in napredovali v razvoju, tako domačem kot mednarodnem. Rečemo lahko, da so to hude preizkušnje, da se nesporno zelo močno čuti doma in tudi mednarodno, da pa gledano v celoti, gremo z vsemi težavami naprej po poteh, ki smo jih v celoti začrtali že davno in pod vodstvom predsednika Tita.

Ob koncu se je zahvalil, da smo ga obiskali, da je lahko tudi on spregovoril za naše glasilo in ob tej priložnosti pozdravlja delavce celotnega kolektiva in hkrati čestita za posebne uspehe in rezultate celotnega Zdravilišča, ki bo kmalu praznovalo novo delovno zmagovo - otvoritev hotela Sava.

Urednik

Delovni obisk predstavnikov DPO in DPS občine Šmarje

V letošnjem letu so bile izvedene volitve novih organov v vseh družbenopolitičnih organizacijah in družbenopolitičnih skupnostih, tako na nivoju občine kot v temeljnih sredinah. Ob začetku delovanja so si novoizvoljeni organi izdelali koncept delovanja, v katerem je ena izmed pomembnih nalog tudi čimbolj neposreden kontakt vodstev družbenopolitičnih organizacij in družbenopolitične skupnosti s temeljnimi sredinami, to je s krajevnimi skupnostmi in organizacijami združenega dela v občini.

Zato so se predstavniki občinske konference zveze komunistov, občinskega sindikalnega sveta, občinske konference SZDL, občinskega odbora ZB NOV, občinske konference ZSMS, skupščine občine Šmarje, izvršnega sveta ter predstavniki posameznih SIS-ov dogovorili, da bodo obiskali vse organizacije združenega dela ter krajevne skupnosti predvsem z namenom spoznavanja dosežkov in problemov v posameznih sredinah.

Tako je delovna skupina 23. 06. 82 obiskala tudi Zdravilišče, kjer smo jim v grobih obrisih predstavili naše delovanje ter tudi naše dosežke in probleme, s katerimi se srečujemo. Lahko rečemo, da sta bili 2 uri, ki sta bili namenjeni za tak

razgovor kar prekratki, saj smo ob koncu tega razgovora ugotovili, da je kljub dobremu gospodarjenju in samoupravnemu življenju tudi pri nas še kup malih težav in težavic, ki jih bomo morali na takšen ali drugačen način prebroditi. Predvsem pa je bila pomembna ugotovitev, da se zavedamo, da nam nihče od zunaj ne bo reševal problemov in problemčkov, ki so danes navidezno majhni, jutri pa lahko za nas pomenijo nepremostljivo oviro, če se sami ne bomo znali organizirati tako, da bomo vsak problem sproti odpravili. Iluzorno bi bilo ob tem pričakovati, da bodo gospodarske težave, v katerih se je znašel ves svet, obšle naš kolektiv, zato je bilo v razgovoru še posebej poudarjeno, da moramo tudi v družbenopolitičnih organizacijah delovati tako, da bo prišlo v zavest slehernega izmed nas, da so dobri gospodarski rezultati predvsem in v prvi vrsti odvisni od nas samih in našega kvalitetnega dela.

Ob koncu je bila v obojestransko zadovoljstvo podana ugotovitev, da so takšni pogovori nujni in da se bo takšna praksa še nadaljevala.

B. Z.

Inovacijska dejavnost

Tehnične inovacije, izumi ter izboljšave so osnovni impulz družbenega in gospodarskega napredka in so zato danes najbolj aktualna tema v vseh sferah sodobne ekonomije, filozofije in sociologije tako v razvitih kot nerazvitih državah. Pri tem ni nič novega, če ugotavljamo, da naša država močno zaostaja v inovacijski dejavnosti za razvitim svetom ter da naša družba vse doslej ni znala v zadostni meri stimulirati razvoja tehničnih inovacij. Ta trditev se da podkrepiti z mnogimi podatki:

- Vsem svetu izdajo letno več kot 500.000 patentov; od tega odpade 60 % na štiri tehnične kolose sedanjega časa: ZDA, ZR Nemčijo, Sovjetsko zvezo in Japonsko. V skupnem svetovnem fondu prijavljenih patentov je bila Jugoslavija v letu 1970 udeležena z 0,21 % medtem ko je

delež sosednjih socialističnih držav mnogo večji: Romunija 1 %, Bolgarija 0,44 %, Češkoslovaška 1,3 %.

- Ob tem je tudi pomembna ugotovitev, da je danes še vedno mnogo organizacij združenega dela, ki nimajo pravilnikov o tehničnih izboljšavah oz. inovacijah. V veliki meri pa obstojajo tudi pravilniki, ki ne nudijo zadostne spodbude delavcem za tovrstno dejavnost. Prava stimulacija za izboljšanje takšnega stanja pa mora biti vnaprej zagotovljena z ustreznimi normativnimi akti v vseh organizacijah združenega dela. (Povzeto po reviji Pravnik - letnik 36-81 avtor Jožko Humar).

Vse to nam kaže, da smo tudi v Zdravilišču naredili premalo za inovacijsko dejavnost, zato smo in bomo skušali inovacijsko

dejavnosti, ki bo taksno dejavnost, predvsem pa uspehe v teh dejavnosti, v zadostni meri stimuliral.

Tako smo v juniju oz. juliju izdelali v pravni službi osnutek inovacijskega pravilnika, ki smo ga posredovali vsem TOZD-om in sektorjem s pripombo, naj jih obravnavajo na zborih delavcev.

Osnutek pravilnika o inovacijski dejavnosti je razdeljen na pet poglavij in sicer:

I. Splošne določbe: ki določajo namen pravilnika ter opredeljujejo posamezne pojme, kaj je izum, kaj tehnična izboljšava, kaj koristni predlog in kaj vzorec.

II. Organi in služba, ki obravnavajo izume tehnične izboljšave in koristne predloge. V tem poglavju je določeno, da o predlogih za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge odločajo odbor za inovacijsko dejavnost DO ter delavski svet TOZD oz. DSS. Nadalje so določene naloge odbora, delavskega sveta in strokovne službe.

III. Postopek za prijavo in uveljavljanje predlogov

Opredeljuje celoten postopek od tega, kaj mora vsebovati prijava, do tega, kako mora ravnati odbor za inovacije po sprejetem predlogu.

IV. Ugotavljanje koristnosti inovacijskih predlogov

V tem poglavju so opredeljeni kriteriji za vrednotenje nadomestila predlagatelju, ki so sestavljeni tako, da upoštevajo:

- tehnični in gospodarski pomen predloga za DO
- koristne prihranke, ki jih delovna organizacija lahko doseže z uporabo predloga;
- vrednost sredstev, ki jih je DO vložila v realizacijo predloga;
- stopnjo izvirnosti;
- okoliščine ali je bilo delo na predlogu redna delovna naloga predlagatelja v delovni organizaciji;
- stopnjo dodelanosti predloga;
- druge okoliščine, ki so pomembne za odmero odškodnin.

Da bi še posebej spodbujali inovacijsko dejavnost, predvideva pravilnik v tem delu tudi podeljevanje priznanj in inovacijskih značk (zlate, srebrne, bronašte). Seveda pa so tudi za prejem priznanja oz. katere izmed značk opredeljeni kriteriji za njihovo podelitev.

V. Končne določbe, ki določajo veljavnost pravilnika in postopek za spremembe.

Zavedam se, da se s temi nekaj vrsticami ne da povedati vsega o inovacijski dejavnosti in pravilniku, saj sem se površno ozrl samo na osnove. Zato pa predlagam, da osnutke pravilnika vsi pregledamo in na prihodnjem zboru delavcev podamo pripombe.

In še to. Povsem nesprejemljive in neosnovane pa so pripombe, ki so bile dane na dveh zborih delavcev 7. julija, da osnutkov ni. Posredovali smo jih tajništvo TOZD-ov oz. sektorjem, ki so s podpisom potrdili prejem. Menim namreč, da je namen osnutkov bil in je v tem, da krožijo med zaposlenimi, seveda pa do tega ne bo prišlo, če med nami samimi ni interesa in nam je najlažje reči na zboru delavcev »osnutek še videl nisem« in s tem vreči vso odgovornost na sodelavca.

Upam, da bom s svojim sestavkom vzpodbudil tudi zanimanje za ta pravilnik, in če sem, potem je ta sestavek dosegel svoj namen.

B. Z.

10. kongres Zveze sindikatov Slovenije

10. kongres ZSS bo 11.12. 13.-oktobra v kulturnem domu Ivana Cankarja v Ljubljani.

Kongres bo delal v petih komisijah. Od kongresa pričakujemo, da bo dal odgovore tudi na naslednja vprašanja:

- ali smo v ZSS organizirani in usposobljeni tako, da zmoremo najširšemu krogu delavcev - članov zveze sindikatov prikazati samoupravljanje kot proizvodni odnos, ki ne obsega zgolj delitve v temeljnih organizacijah združenega dela, ampak tudi dohodkovno povezovanje na podlagi ekonomskega interesa;
- koliko je samoupravljanje že postalo neposreden vpliv delavcev na vse oblike porabe ustvarjenega dohodka in kako to zagotoviti;
- kako smo najširšim množicam članstva sposobni na zborih prikazati, da je jedro

ideloško-političnih sporov, do katerih prihaja v celi Jugoslaviji, ekonomsko, da gre v bistvu za spopad med samoupravno in etatično usmeritvijo na vseh ravneh. Republiški svet ZSS je že sprejel osnutke kongresnih gradiv: osnutek poročila o delu ZSS med 9. in 10. kongresom, osnutek sprememb in dopolnitev statuta ZSS ter osnutek »resolucije« naloge ZSS v boju za nadaljnji, družbenoekonomski razvoj na socialističnih samoupravnih temeljih.

V pripravah na kongres potekajo razprave o naših uspehih in slabostih, o prizadevanjih za gospodarsko in družbeno stabilizacijo, vlogo organizacije zveze sindikatov v teh zapletenih okoliščinah.

Božo Kolar

Zdravilna mineralna voda Donat Mg

Čeprav je znano, da so Rimljani silno radi uporabljali termalne vrelce, v katerih so se kopali in čeprav so v izkopanih ob naših vrelcih našli številne rimske novce, nikjer ne vemo ničesar iz zgodovine (primi tacid), da bi Rimljani tudi to vodo pili. Prve podatke sploh o tem, da so pili mineralno vodo, imamo šele iz 12. stoletja in sicer terme Abano in terme Monte Catini, kjer izvemo, da so te vode pili v zdravilne namene. Kasneje, iz 14. stoletja imamo podatke o Karlovih Varih in malo kasneje o Rogaški Slatini po tem, da so pili ljudje zdravilno vodo, na 4. mestu. Čeprav je sestava mineralne vode bila verjetno podobna kakor danes, saj imamo od takrat tudi kemične analize, pa je vendar očitno, da smo sedanjo močno mineralno vodo, tj. bogato na različnih mineralnih snoveh, dobili šele pravzaprav pred dobrimi desetimi leti. Sedanja voda ima zelo veliko magnezija na liter-1218 mg in je v primerjavi z vsemi ostalimi mineralnimi vodami Evrope in tudi okrog po svetu (raziskave profesor Ozima) sigurno najmočnejša voda, ima največ magnezija in v primerjavi z drugimi najmanj kuhinjske soli, razen tega pa je po okusu prav gotovo na prvem mestu, saj gre n.pr. pri vodi v Karlovih Varih za grenko sol, tj. za natrijev sulfat, pri nas pa magnezij sulfat, kar dela vodo mnogo okusnejšo in prijetnejšo, kakor je tista iz Karlovih Varov. Ta naša voda je postala pravzaprav znana šele takrat, ko je ban Peter Zrinjski prišel v Rogaško Slatino in so mu tamkajšnji kmetje svetovali, da pije vodo, bil je namreč močno zlateničen. Odkod zlatenica, tega ne vemo, vemo pa, da je le ta izginila in da so to vsi pripisovali naši vodi, in od takrat je sloves naše vode šel daleč po svetu.

V čem pravzaprav obstaja zdravilnost naše Donat vode? Donat voda ima dvojne lastnosti, takozv. fizikalne lastnosti, ki so predvsem odvisne od koncentracije različnih soli v njej in pa od kemičnih lastnosti, to se pravi direktnih lastnosti samega magnezija.

Ker je ta voda močno zasičena s solmi, pravimo hipertonična, jo uporabljamo kot odvajalno sredstvo. To je eno najboljših naravnih odvajalnih sredstev, ker ne povzroči vnetja črevesa, ampak s tem, da je tako močno zasičena s solmi, odtegne tekočino iz črevesja, se količinsko močno poveča. Povečana količina pritiska na stene črevesja, črevo se začne zelo živahno gibati, temu sledi seveda potem tudi izpraznitev, torej odvajanje. Vsa druga sredstva povzročajo odvajanje na ta način, da dražijo sluznico črevesja, da nastopi tudi rahlo vnetje, temu pa sledi pozneje tudi zaprtje. Pri nas polovica vseh gostov trpi na zaprtju in naši uspehi z Donat vodo in seveda z vsemi ostalimi navodili, ki jih dajemo bolnikom, kako se morajo ravnati, česa se morajo izogibati, kaj morajo jesti itd., privedejo do izboljšanja in pri 80 % do trajne ozdravitve zapeke. Zapeka sama na sebi ni toliko nevarna zaradi tega, ker bi se zastrupljali s snovmi, ki ostanejo v čreve-

Bančniki o Zdravilišču

Poslovodni odbor Ljubljanske banke Splošne banke Celje je za Vrelce poslal naslednji prispevek.

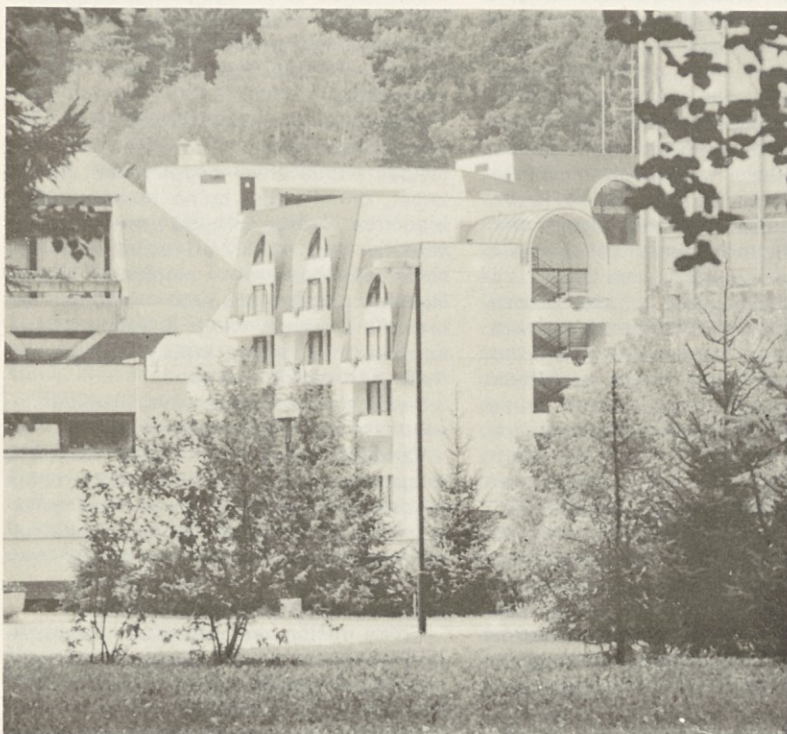
Bančni delavci bi na kratko rekli: »Dosežek, ki opravičuje naložbo«. Vemo, da so to skromne besede za napore celotnega kolektiva, ki je pričel snovati projekt v še dokaj ugodnih gospodarskih razmerah, zaključil pa v povsem drugačnih. In prav ponosni smo, da smo pri tem snovanju sodelovali tudi mi.

Izvršilni odbor Ljubljanske banke Splošne banke Celje je že v letu 1980 odobril Zdravilišču Rogaška Slatina dolgoročni kredit v skupnem znesku 161,700.000,00 din. Odločitev organov banke je temeljila na številnih pozitivnih soglasjih od Inštituta za ekonomiko investicij, Medobčinske gospodarske zbornice Celje do Skupščine občine Šmarje pri Jelšah. Investicijski projekt je bil v skladu s srednjeročnim planom LB Splošne banke Celje v obdobju 1981-

1985 ter bil tudi uvrščen med najpomembnejše objekte v gospodarstvu v občini Šmarje pri Jelšah. Naložba je izpolnjevala v celoti tudi kriterije za investicijske naložbe s področja turizma, ki so določeni v Samoupravnem sporazumu o temeljnih srednjeročnega plana LB Splošne banke Celje za obdobje 1981-1985.

Bilo je še nekaj več. Delavci banke smo predlogu za odločitev na organih banke posvetili izjemno pozornost. Predloženi investicijski programi in številni razgovori so razkrivali, da kolektiv s tako skrbnim gospodarjenjem, prehojeno potjo in razvojem to zasluži. Hotel »Sava« pa je gotovo porok za še pomembnejše mesto Zdravilišča Rogaška Slatina v slovenskem in jugoslovanskem zdraviliškem turizmu.

Poslovodni odbor
Ljubljanske banke
Splošne banke Celje

sju, pač pa zaradi tega, ker je pri zapeki pritisk v črevesju veliko večji in ta pritisk povzroča nastajanje neštetihi malih kil v steni širokega črevesja tkzv. divertikle. Ti sami na sebi ne povzročajo težav, pač pa se lahko vnamejo, lahko krvave ali pa postanejo celo rakasti. Zaradi tega moramo skrbeti za pravilno odvajanje, ki je sicer posledica slabih navad, kajti živali in ljudje, ki žive v divjini, ne poznajo zapeke. Šele pozneje, ko se civilizirajo, prav zaradi tega, ker ne ubogajo refleksov odvajanja, postanejo zaprti in to zaprtje je tako težko, da počasi ljudje sploh ne odvajajo brez odvajalnih sredstev. Delno pa je krivo tudi napačno mnenje, da je odvajanje samo dvakrat na teden zapeka. To ni res. Če odvajamo tudi samo dvakrat na teden, pa brez odvajalnih sredstev, spada to tudi v normalo. Ljudje pa, boječ se, da bi bili zapečeni, prezgodaj sežejo po odvajalnih sredstvih in prav s temi odvajalnimi sredstvi si nato pokvarijo redno odvajanje in postanejo navezani na odvajalna sredstva.

Drugo dejstvo, ki ga ima naša Donat voda, je odvisno od magnezijevega sulfata torej magnezijeve soli, ki se nahaja v naši Donat vodi. Ta sol namreč, če pijemo Donat vodo, povzroča blago krčenje žolčnika in izpraznitev žolča iz njega preko kanala v dvanajstpalčno črevo. Pri tem pride pa še do istočasnega odpiranja zapirrača proti dvanajstniku, tako da pride lahko do odtoka. V nasprotnem primeru bi čutili krče. Pitje naše mineralne Donat vode je zagotovo koristno zato, da preprečimo nastajanje žolčnih kamnov, kajti če žolč dolgo zaostaja v žolčniku, potem je možno, da se pojavijo majhni kristali, okrog katerih se nato nabira še holesterin in pa apno in tako postanemo nosilci žolčnih kamnov. Svojčas je bilo žolčnih kamnov zelo malo. Leta 1947 so operirali v Ljubljani v bolnici zaradi žolčnih kamnov celo leto vsega 27 bolnikov. Leta 1980 so jih operirali 1500, leta 1981 pa že 1800. To je torej prava epidemija žolčnih kamnov, ki je predvsem odvisna od načina kako se hranimo. Tisti, ki se hranijo pretežno z beljakovinsko hrano, z zelenjavo in sadjem, redko dobijo kamne. Kamni nastanejo predvsem pri tistih, ki se prehranjujejo z zelo mastnimi in sladkimi jedmi, torej z ogljikovimi hidrati, škrobi in s sladkorji. In ker je naša prehrana dandanes pretežno taka, je tudi razumljivo, zakaj je toliko pojavov žolčnih kamnov. Žolčni kamni sami po sebi še ne predstavljajo nevarnosti, kolikor ne potujejo iz žolčnika v žolčevod. Takrat nastopi seveda napad, ki mu pravimo žolčna kolika. Nevarnost obstoja, ker vsak nosilec žolčnih kamnov lahko dobi vnetje trebušne slinavke. To obolenje pa je zelo nevarno in včasih tudi smrtno. Zato pijemo to vodo zjutraj na tešče, zadostuje 3 dcl (300 ml) te vode. Mlačno počasi popijte, da se popolnoma sprazni žolčnik. Na ta način seveda preprečujemo nastanek žolčnih kamnov. Treba je seveda tudi spremeniti način prehrane. Kadar imamo žolčne kamne, takrat seveda Donat ne more več pomagati.

Razen tega vpliva ta voda tudi blagodejno na želodec in na črevesje. V črevesju regulira pravilno prebavo, v želodcu pa ima dvojno dejstvo: kadar je preveč kisline, potem ta voda nevtralizira, to se pravi

onemogoči delovanje prekomerne kisline v našem želodcu, kadar je imamo premalo pa z vodikovimi ioni povzroča naraščanje kisline. Seveda kolikor imamo sploh celice še prisotne, da lahko producirajo solno kislino.

Pred 20 leti pa so Američani in Kanadčani poročali, da je pomanjkanje magnezija v pitni vodi povezano z obolenji srca, pogostimi srčnimi infarkti in srčno kapjo. S temi članki je seveda naraščalo zanimanje za ta element in seveda je tudi nas predvsem zanimalo zato, ker imamo vodo, ki vsebuje toliko magnezija. Dejstvo je, da so nekatera obolenja povezana s kakovostjo tal. Največ srčnih infarktov ni tam, kjer se preobilo hranijo, npr. kot ZRN in ZDA, pač pa v Avstraliji, na Škotskem, Irskem, Švedskem in Finskem, kjer je v sestavi tal zelo malo magnezija. Medtem pa so srčni infarkti redki v Severni Italiji in Franciji, kjer je magnezija dovolj. Sicer pa lahko pričakujemo v bližnji prihodnosti tudi v deželah, kjer je bilo magnezija dovolj, postopno osiromašenje tal zaradi enoličnega umetnega gnojenja s kalijevimi in dušičnimi snovmi. To postopoma povzroča, da primanjkuje magnezija v krompirju in zelenjavi.

Finsko prebivalstvo je na primer leta 1911 dobivalo še 1230 mg magnezija na osebo, leta 1963 pa samo še 400 mg. Rastline dobivajo magnezij s prirodnim gnojenjem in z izpiranjem magnezijevih kamenin. Čimveč je glinastih tal, tem več je magnezija. Navajajo, da se je v zadnjih 50 letih močno znižala količina magnezija v hrani, narastla pa je potrošnja sladkorjev, masti, kalcija in vitamina D. Zaradi tega trdijo, da je v ekonomsko razvitih deželah prišlo do skokovitega naraščanja srčnih obolenj. Ugotovili so tudi pomembne razločke v magneziju srčne mišice pri tistih, ki so pili mehko oziroma trdo vodo. Razen tega so ugotovili znižane vrednosti magnezija pri kroničnih alkoholikih in pri bolnikih z obolenji jeter. V naši ustanovi smo ugotovili nizke vrednosti magnezija zlasti pri sladkornih bolnikih, ki so imeli komplikacije na očeh. Še danes, ko je pravzaprav naše znanje o pomembnosti magnezija za naše telo mnogo temeljitejše, pa so redne preiskave magnezija takorekoč izjemne. Pri nas v Sloveniji rutinsko merijo vrednosti magnezija le v Kliničnem centru v Ljubljani. Dnevna potreba našega telesa po magneziju znaša 300 do 500 mg. Glavnino magnezija pa dobivamo v zelenjavi, mleku, krompirju in moki. Na kemično sestavo hrane vpliva seveda tudi vrsta vode, ki jo uporabljamo za pripravo in kuhanje. Hrana, ki je kuhana v mehki ali omehčani vodi, izgublja minerale, hrana kuhana v trdi vodi pa se z minerali bogati. Mnogo izgubljam magnezija tudi pri kuhanju - do 67 %, pri zmrzovanju do 38 %, pri rafiniranju oz. čiščenju pa do 99 %. Polovico vsega magnezija hranimo v naših kosteh. Vsa druga polovica pa je razdeljena po celicah našega telesa, zlasti v jetrih in mišicah. Magnezij izločamo s črevesjem, malo skozi ledvice, vendar ga v seču izločamo zelo malo. Naše telo razmeroma slabo vpija magnezij iz hrane, saj ga pride iz hrane v našo kri le 30 do 40 %. Delovanje magnezija v našem telesu je izredno mnogostransko. Skrbi za pravilno razgradnjo sladkorjev in maščob, brez magnezija ni mogoče

graditi beljakovino, zelo važno je njegovo delovanje zoper poapnenja ožilja, znižuje kalcij in holesterol, zavira strjevanje krvi pri trombozi, zmanjšuje žitkost krvi in zvišuje zasičenost rdečih krvničk s kisikom. Nad 250 encimov našega telesa rabi za svojo učinkovitost delovanje magnezija. Poleg tega vpliva magnezij na mišične, živčne končiče kot korari ali cinin. Ker znižuje kalcij, preprečuje tudi nastajanje ledvičnih kamnov.

Kdaj lahko pričakujemo znižane vrednosti magnezija?

Kot smo že omenili, pride do osiromašenja z magnezijem v pokrajinah, kjer je v zemeljski sestavi tal premalo magnezija. To utegne pokazati tudi količina magnezija v pitni vodi. V Sloveniji naletimo glede magnezija na silno pisano stanje. Podravski vodovod ima npr. 38,3 mg magnezija na liter. So pa kraji npr. pod Pohorjem in na Pohorju, ki imajo izredno malo magnezija v pitni vodi. Če ni magnezija dovolj v zemeljski in pitni vodi, ga utegne biti premalo tudi v rastlinah in mleku. Rafiniranje, nizko zmrzovanje in kuhanje količino magnezija v visokem odstotku še znižuje. Če računamo, da nam hrana daje samo malo magnezija, si lahko predstavljamo, kaj to pomeni za človekovo zdravje, če bo to trajalo še naprej. Dokazano je, da ob duševnih pretresih, ob konfliktnih situacijah, prenapetosti, prenapetem in utrudljivem delu, ob priložnostih, ki jim nismo kos ali pa komaj zmagujemo (menažerska bolezen), pride do hitrega padca magnezija. Enako vpliva tudi čezmeren ropot. Po 50. letu starosti pa se postopoma viša količina kalcija v krvi, pojema pa količina magnezija.

Pomanjkanje magnezija daje včasih zelo različne znake. Tako omotico, depriiranost, popuščanje koncentracije, nervoznost, omedlevice, srčno tesnobo, hitro bitje srca, motnje srčnega ritma, glavobol v zatilju, krče v področju tilnika, mrtvico v rokah, mišične krče v stegnih in mečih. Razen tega povzroča krče v področju želodca in črevesja, vnetje trebušne slinavke, bruhanje, driske, krče v področju ledvičnih in sečnih izvodil.

Kakšne so bolezni, pri katerih ugotavljamo nizke vrednosti magnezija?

Predvsem srečujemo nizke vrednosti magnezija pri sladkorni bolezni, srčnem infarktu, srčni slabosti, pri motnjah srčnega ritma, dalj trajajoči uporabi Digitalisa, pri kroničnem alkoholizmu, alkoholnem srcu, pri deliriju in pri kroničnih obolenjih jeter, trebušne slinavke in črevesja.

Srčna mišica vsebuje mnogo magnezija. Poizkusi na živalih, hranjenih s hrano, kateri je primanjkovalo magnezija, so pokazali hude okvare srčne mišice, vnetje in odmiranje tkiva okrog krvnih žil, poleg

tega odlaganje maščob, arteriosklerozo v aorti in venčnih srčnih arterijah, kasneje pa poapneje v notranjih plasteh srčne mišice in v ostenju srednje širokih arterij. Poročajo o nizkih vrednostih magnezija pri bolnikih s srčnim infarktom. Tako so na koronarnih oddelkih opazovali mnogo težji potek infarktov, hujše motnje srčnega ritma in srčnih blokov pri tistih bolnikih, ki so imeli v krvi znižane vrednosti magnezija. Pomanjkanje magnezija pospešuje motnje srčnega ritma.

Sladkorna bolezen poteka med vsemi obolenji najčešče s pomanjkanjem magnezija. Izguba magnezija gre na rovaš čezmernega izločanja magnezija s sečjo. Posebno nizke vrednosti magnezija najdemo pri komplikacijah na očesni mrežnici sladkornih bolnikov (diabetična retinopatija). Tudi zaapnelost - arteriosklerozna ožilja zlasti venčnih srčnih arterij je pri sladkornih bolnikih mnogo češča kot pri drugih obolenjih. Sodiijo, da so vse te vrste hudih sprememb na arterijah posledica znižanega magnezija in zvišanega kalcija. Vedeti moramo, da si magnezij in kalcij nasprotujeta. Če je dovolj magnezija, ta povsod izpodrine kalcij. Po 50. letu starosti narašča količina kalcija v telesu, nazaduje pa količina magnezija, to pa normalno pri zdravem človeku ustvarja nagnjenje k sklerozni, ki se ponavadi začne okrog 60. leta.

Če se človek napije, najdemo v krvi zvišane vrednosti magnezija, ker ta prestopi iz celic. Drugi in tretji dan pa magnezij iz krvi izgine, ker se zelo močno izloča s sečjo in blatom. Pri kroničnih alkoholikih često naletimo na zelo nizke vrednosti magnezija v krvi, trajne nizke vrednosti magnezija pa se pojavijo, ker se magnezij izloča s sečjo, z bruhanjem, s potenjem in drisko. Tudi pri kroničnih jetrnih bolnikih, zlasti če je temu kriv še alkohol, najdemo v 60 do 70 % znižane vrednosti magnezija.

Današnja naglica vsak dan povzroča duševno napetost, razburjenje in hitre spremembe v razpoloženju. Avtomobilizem in čezmerni ropot izpostavlja naše živčevje in ožilje čezmernim zahtevam, ki jih imenujemo s skupnim imenom stres. Zaradi teh stresov pride po našem živčevju in po ustreznih hormonih (kateholaminih) do znižanega magnezija v naših celicah. To pa povzroča razdraženost, omahljivost, živčnost in končno celo vrsto duševnih motenj.

V zadnjem času se kopicijo poročila o tem, da magnezij preprečuje nastanek ledvičnih kamnov. Tudi nastanek ledvičnih kamnov je povezan z današnjim načinom življenja. Zaradi številnih vsakdanjih stresov v telesu upade magnezij, narašča pa kalcij, ki je sestavni del ledvičnih kamnov.

Pitje našega Donata je koristno predvsem v tkzv. preventivne namene, to se pravi, da preprečimo obolenje, da preprečimo nastanek arterioskleroze, nastanek ledvičnih kamnov, če pa imamo sladkorno bolezen ali pa uživamo preveč alkohola, pa je tako že znano, da pride do pomanjkanja magnezija.

Kako naj torej pijemo Donat Mg, da bi prišel v naše telo? Najbolje je, če ga pijemo tri do štirikrat dnevno po 1 dcl (100 ml), naj bo hladen oz. naj ima sobno temperaturo, in to 10 do 20 minut pred jedjo in če ugaja, pred spa-

njem. Ker je v litru Donata 1218 mg magnezija, ga izpijemo z eno čašo 120 mg. Tri do štiri čaše pa krijejo celotno dnevno potrebo po magneziju.

Komu posebej priporočamo Donat? Predvsem sladkornim bolnikom, tistim, ki imajo bolno krvno ožilje in srce, vsem, ki so pod stalnimi stresni in še tistim, ki uživajo večje količine alkohola. Treba pa je opozoriti, da vodeničnim bolnikom zaradi popuščanja srčne mišice, hude okvare jeter ali okvare ledvic, ne priporočamo nobene mineralne vode, tudi Donata ne, kajti v vseh mineralnih vodah je natrij, 1 gram natrija pa zadrži v telesu 2 dcl vode. Taki bolniki morajo uživati neslano hrano, pa tudi hrano brez velikih količin natrija. Natrija pa je veliko v špinaci, zeleni, pecilnem prašku, sardinah, klobasah, prekajenem mesu, goveji juhi in sličnem. Najbolje se

zavarujemo pred pomanjkanjem magnezija, če pijemo, dnevno tri do štirikrat po 1 dcl Donata Mg.

prof. dr. Herbert Zaveršnik

Sodelovanje s potovalnimi agencijami

Turizem kot družbeni fenomen moderne dobe je povzročil, da so se ob ponudnikih in povpraševalcih na turističnem tržišču pojavili tudi posredniki. Ti pa imajo predvsem dve osnovni nalogi, in sicer:

- glede na specifičnost in mikro lokacijo oblikovanje takšnega turističnega proizvoda, ki bo na tržišču našel potrošnika ter

- posredovanje tako formirane ponudbe turističnega proizvoda po ustreznih poteh in tistim, ki po njem povprašujejo.

Z razvojem turistične ponudbe, specifičnosti takšnih ponudb, narašča seveda tudi konkurenca med posameznimi ponudniki na turističnem tržišču.

Turist želi v danih okoliščinah s čim manj sredstvi užiti kar največ dobrin - storitev. V poplavi raznovrstnih ponudb pa opravljajo potovalne agencije - organizatorji potovanja izredno pomembno vlogo.

V osnovi ločimo potovalne agencije po njihovi funkciji in programu dela na:

a) organizatorje potovanja t. im. tour operaterje, ki delujejo kot grosisti. Tiskajo svoje potovalne programe - kataloge, katere distribuirajo na številna prodajna mesta detajlistom, ki pa te programe prodajajo direktno klienteli.

Za primer lahko navedemo, da ima takšen tour operater lahko po več tisoč knjižnih mest detajlistov. Običajno so tudi računalniško povezani, tako da to vse skupaj deluje kot ogromen sistem. Za finansiranje delovanja takšnega tour operaterja jim pripada posredniška provizija, ki v tem primeru vključuje maržo grosista (stroški tiskanja programa, propagandne objave, organiziranje booking sistema ter opravljanje obračuna s posameznimi komitenti) ter maržo detajlistov (stroški direktne prodaje na šalterju, povečani s povprečnimi stroški režije poslovalnice, izračunani na enoto prodanega aranžmaja);

b) detajlisti - prodajalci na drobno so posamezni potovalni uradi, ki ne tiskajo svojih lastnih katalogov, pač pa prodajajo potovalne programe tujih tour operaterjev.

Za primer navajamo, da ima takšen potovalni urad na nemškem tržišču kot knjižno mesto vsaj 30 - 40 različnih katalogov, po katerih opravlja prodajo.

Pri teh knjižnih mestih je posebno pomembno poudariti sposobnost in pripra-

vljenost tega končnega prodajalca, da ponuja oziroma priporoča določen potovalni program.

Členitev obeh naštetih vrst posrednikov gre še dalje glede na prodajo specifičnih programov.

Tako poznamo specialiste za poletni oddih, zimsko športni oddih, daljna - kontinentalna potovanja, letalske in avtobusne programe, zdraviliške ponudbe itd. Mnogo pa je tudi takih, ki nekatere zvrsti ponudbe kombinirajo.

Pri vsem tem je še kako pomembno, da vodi ponudnik formirane turistične ponudbe (Zdravilišče) ustrezno politiko za plasmu proizvoda tako doma kot v tujini pri oblikovanju aranžmaja in izbiri partnerja.

Vključevanje svoje ponudbe v morju že formiranih ponudb v programe tour operaterjev na tujem tržišču je izredno težko, saj jugoslovanska zdravilišča tam še nimajo ustreznega imena. Do pred nekaj leti se je od jugoslovanskih zdravilišč pojavljala v katalogih tujih tour operaterjev le Rogaška Slatina.

Posebno močno vpliva konkurenca na zunanem trgu, kar sledi že iz tega, da ima posamezno knjižno mesto v Nemčiji ali Avstriji in ki je specializirano za zdravstveni turizem, v prodaji do 100 različnih namembnih krajev.

Zaradi tega je še kako potrebno gojiti dobre poslovne odnose, zlasti korektne odnose nasproti agencijinemu gostu predvsem na rezervacijskih mestih, kakor tudi pri direktnem opravljanju storitev. Vedeti namreč moramo, da prijave - rezervacije niso samo rezultat bukiranja agencij, pač pa je odziv - ustna propaganda tistih gostov, ki so na osnovi formirane ponudbe res dobili tisto, kar so pričakovali.

Ravno tako so tudi individualne rezervacije, direktno ali preko agencije X, odziv na informacije v katalogu nekega tour operaterja, saj se katalogi tiskajo v velikih nakladah (do 3 milijone) in se tudi pojavljajo na širokih področjih tržišča.

Klientela, ki koristi zdraviliški turizem je občutljiva, a vendar hvaležna ter se rada vrača na tisto mesto, kjer je bila zadovoljna.

Za orientacijo velja omeniti, da je v našem zdravilišču 60 % stalne klientele. To pa še bolj nalaga vzdrževanje stalnih

poslovnih zvez, dajanje resničnih in pravih informacij, stoddostno sodelovanje pri in-formiranju takšne ponudbe, ki bo kar naj-več vsebovala (namestitev, prehrana, zdravstvo, zabave, šport, prireditve, lokali in čim več izvenpenzijske ponudbe), hitro reagiranje na tržna gibanja, dajanje vse podpore, brez formalizma, avtarktičnih mišljenj ali celo osebne prizadetosti glede na strokovno veljavnost posameznikov, pravočasnemu in pravemu plasmaju naših proizvodov tako doma kot v tujini.

Naj omenim še to, da potencialni gost iz poplave ponudb v katalogih dela selekcijo. Ugotavlja, kdo nudi kompletnejši program od transferja (oddaljenost cilja, komfort, hitrost, prilagodljivost) do aranžmajske ponudbe (želi čim več v aranžmaju) in ne nazadnje primerja še cene.

Med poslovnimi partnerji, s katerimi delamo v Zdravilišču, bi posebej omenili:

TUI Zahodna Nemčija, Tour operater
IKD Zahodna Nemčija, specialist za zdravstveni turizem (sodeluje z ADAC združenjem šoferjev Nemčije)

YUGOTOURS Zahodna Nemčija, Tour operater

YUGOREISEN Zahodna Nemčija, Tour operater

YUGOTOURS Avstrija, Tour operater
UNION Avstrija, naš dolgoletni partner v Avstriji (vključena agencija BLAGUS)

OVV Avstrija, specializirana ustanova za zdravstvo

STEIRERBUS Avstrija, potovalna agencija

YUGOTOURS Švica, Tour operater

KUONI Švica, Tour operater

AURORA VIAGGI Italija, dolgoletni partner, potov. agencija

Domače agencije imajo dve funkciji: so

posredniki za tuje agencije ali Tour operaterje in pa prodajalci za domači trg.

KOMPAS, posreduje tudi za področje Skandinavije - Finska agencija LOMAMA-TKA Helsinki. Preko njih se vključujemo tudi na ameriško-kanadsko tržišče.

ATLAS, GENERALTURIST, VOJVODINATURIST, UNIS, PUTNIK, GLOBTOUR, TTG pa vključujejo specializirano ponudbo zdraviliškega turizma.

KVARNEREKSPRESS, posreduje za izraelsko agencijo

V sedanjem trenutku, ko aktiviramo novo kapaciteto, je dobro sodelovanje s temi posredniki še posebej pomembno. V letošnjem letu smo in še bomo pripravili vrsto predstavitvenih akcij, propagandno informativnih akcij, akcij za pospeševanje prodaje, organizirali bomo obiske prodajnega in zdravstvenega osebja iz tujine ter vključevali nove poslovne partnerje za prodajo obstoječih in novih kapacitet v naslednji sezoni.

Vse to pa je pogojeno tudi z dobrim izvrševanjem - nudenjem soritev: gost naj dobi dejansko tisto storitev ki mu je bila v ponudbi zapisana, naš odnos do gosta naj bo na takšnem nivoju, da zazna, da je dobrodošel, vsi pa se moramo zavedati, da smo zaradi gosta in v službi gosta.

Nemalokrat se zgodi, da to ne storimo, pa imamo pri gostih, ki so rezervirali preko agencij, zahteve za nadomestila, povračila ali slično, saj so v nekaterih deželah ki pošiljajo goste, po zakonu o zaščiti potrošnika dolžni tisti partnerji, ki nasproti potrošniku odgovarjajo za kvaliteto, nasproti njim pa mi.

Prodaja ZS
Rudi Krebs

projektu v Beogradu, je po 34 letih zopet prišel v Rogaško, kar mu je omogočila njegova delovna organizacija, ki mu bo plačala stroške za tritedensko bivanje.

»Bilo je leta 1948«, se spominja Todor, »ko sem si v Rogaški prvič zdravil jetra, trajalo pa je dva meseca in pol. Stanoval sem v Styrii, toda razen starih hotelskih objektov ni bilo ničesar, kar bi name napravilo kakšen poseben vtis. Terapija je bila kvarcanje, ni bilo specializiranega zdraviliškega kadra, vodo pa smo pili pod nekakšnimi lesenimi nadstrešji. V primerjavi z današnjimi sodobnimi metodami zdravljenja in novimi hoteli ter zgradbo terapije in pivnice je bilo zdravljenje v tistem času zares primitivno. Toda vendar moram priznati, da mi je koristilo. Svoja bolna in otečena jetra sem uspel pozdraviti.

Zdaj sem tu, ker sem sladkorni bolnik. Po pregledu mi je zelo prijazni dr. Milan Istenič predpisal določeno terapijo, kopeli, fango in podvodno masažo, pa tudi z namestitvijo v hotelu Sava sem zelo zadovoljen, kajti pridne sobarice sobo v redu in čisto pospravljajo, ljubeznivo pa je tudi osebje v restavraciji. Posebej gre priznati šefu strežbe Tonetu Kukoviču za njegovo ustrežljivost in pozornost, ki jo kaže do vsakega gosta, ko se zanima, če je vse v redu in če ima kakšne pripombe. Menim, da bi se mladi gostinci morali zgledovati po svojem šefu, ki je pravo posebljenje izkušenega gostinca. Prepričan sem, da bom še prihajal v Rogaško, ker že sedaj, čeprav sem tu še le teden dni, čutim, da se je moje zdravstveno stanje vidno popravilo. Nekateri gostje, ki sem jih tu spoznal, so mi povedali, da kdor enkrat pride v Rogaško, postane stalni gost tega lepega zdraviliškega kraja. Prava škoda je, da se v Srbiji, posebno še v Beogradu, tako malo ve o tem zdravilišču. Poznam svoje sosedo, ki so bolni na žolču, jetrih in prebavnih organih ali pa imajo sladkorno bolezen, ne vedo pa, da to najbolj učinkovito pozdravijo v Rogaški. Odhajajo na zdravljenje v druga zdravilišča v Srbiji, kar pa jim ne pomaga toliko kot bi jim tu. Jaz bom po svojih močeh propagiral Rogaško, ki bi ji morali nameniti več publicitete na TV, radiu in tisku, a ne samo v Srbiji, ampak tudi v drugih republikah in pokrajinah«, je zaključil svoje vtise Todor.

Nusret Hasanica, ki dela v Rudarsko metalurškem kombinatu železarne Zenica, je prvič v Rogaški za 30 dni. Sem je prišel po operaciji žolča v Kliničnem centru Ljubljana, poleg tega je tudi diabetik in je doslej odhajal na zdravljenje v Vrnjačko banjo.

»V Rogaški se zdravim po zaslugi moje-ga podjetja, ki mi je odobrilo stroške in upam, da bo to koristilo mojemu, sicer že načetemu zdravju. Stanujem v hotelu Sava in sem izredno zadovoljen z vsem osebjem v recepciji, restavraciji in hotelu. Vsi so pozorni do gostov, posebno v restavraciji pazijo na dietalno prehrano gostov, kar je treba posebej pohvaliti. Še posebej naj omenim prijazno Jožico Krumpak, ki je prisotna, ko si gostje sami izbiramo zajtrk. S smehljajem se pri vsakem gostu zanima za njegovo zdravje in mu priporoča, kaj bi bilo najbolj primerno za njegovo dieto.

Tudi terapevtske storitve so na zavidljivi

Razgovori s prvimi gosti hotela Sava

Znano je, da je novi hotel Sava kmalu po svečani otvoritvi 25. julija sprejel prve domače in tuje goste. Od skupnega števila jih je 40 % inozemcev, 60 % pa domačih, ki poleg 10 % rednega popusta na penzion-ske storitve uživajo še dodatnih 10 procentov. To je vsekakor velika ugodnost in bo verjetno v precejšnji meri pripomogla za polniti proste kapacitete novega hotela.

Da bi kaj več zvedeli o prvih vtisih gostov hotela Sava, smo tri med njimi prosili, naj odkrito povedo svoje mnenje, ocenijo bivanje, dajo pripombe in predloge, kako bi se dalo odpraviti morebitne pomanjkljivosti, bivanje samo pa napraviti še prijetnejše. Seveda so povedali tudi razloge, zaradi katerih so prišli prav v to znano naravno zdravilišče Slovenije.

Tako je **Mila Jelovica** iz Opatije povedala, da že tretje leto zapored prihaja v Rogaško, predvsem zaradi težav s prebavo in zelo pogostih glavobolov.

»Do zdaj sem bivala enkrat v Slovenskem domu, potem v Donatu, zdaj pa sem v Savi. Vsakokrat ostanem v Rogaški štiri tedne, stroške za zdravljenje, ki niso tako majhni, moram nositi sama. Zato varčujem skozi vse leto,« je rekla Mila.

»Moram priznati, da mi predpisana kura pitja Donata in Styrie izredno koristi, kajti čutim, da so se mi prebavne motnje uredile.

Kar zadeva novi hotel, moram reči, da je

lep, urejen in čist, in res nimam pripomb. Osebje je ustrežljivo in prijazno do vseh gostov brez razlike, najsi bodo domači ali tuji. To je vsekakor vredno pohvale. Tudi za hrano lahko rečem, da je okusnejša in boljša kot doma. Imam žolčno dieto in sem zelo zadovoljna.

Res je, da me malo moti ropot, kot seveda tudi druge goste. Nemir se začneja zgodaj zjutraj in traja do poznega popoldneva, toda treba je biti strpen in razumeti, da bodo zaključna dela hitro dokončana.

Imam pa tudi predlog, da bi bilo v Rogaški boljše poskrbljeno za zabavo v večernih urah. Gostje nimamo kam iti, vse kar je, je »animir muzika« v kavarni Donat, in nekakšen reven plesni ansambel v restavraciji Pošta, in seveda kino. To je vse preveč skromno, kajti gostje bi trošili denar tudi za izvenpenzijske storitve, če bi bili zabavni programi pestrejši. Zdravilišče bo moralo nekaj storiti, da bo večerna vsebina dneva bogatejša. Predlagala bi restavracijo z intimnim vzdušjem in glasbo, slovenskimi specialitetami v kulinarčni ponudbi, potem še nočni bar s programom, pivnico, v kateri bi poleg specialitet postregli s pivom v vrčkih, kjer bi igrala godba slovenske narodne napeve, pa še več drugih gostinskih objektov, ki bi bili, prepričana sem o tem, izredno dobro obiskani«, je na koncu povedala Mila.

Todor Nikolič, ki je zaposlen v Energo-

VESTNIK

DELOVNE ORGANIZACIJE ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA

Obračun poslovanja v letu 1981

Pripravili in sprejeli smo poročila o poslovanju, bilance uspeha in delitev dohodka za preteklo leto.

In skupno očno! Bilo je eno težjih poslovnih let. Cene materiala in storitev so nepričakovano porasle. Zmanjšane kapacitete zaradi investicije in nižji realni osebni dohodki so omejevali dejavnosti. Prihranki stabilizacijskih ukrepov so skopneli, pa vendar omogočili, da je dohodek 6 % in čisti dohodek 3 % večji od planiranega. Pri skupnem prihodu 662 milijonov je ostalo za poslovni sklad 22 milijonov. Pokriti so vsi izplačani osebni dohodki, tudi novembrska razlika. Za skupno porabo je rezervirano 17.500,- din na zaposlenega, o programu pa bomo spregovorili v naslednji številki Vrelcev.

Poročilo direktorja zdraviliške dejavnosti

Zastavljene fitzične izpolnitve plana nočitev nismo izvršili. Indeks realizacije je 98, v primerjavi z letom 1980 pa znaša 97. Ta temeljni kazalec, ki pogojuje realizacijo vseh ostalih, moramo raziskati glede na vpliv nekaterih zunanjih činiteljev, ki so na realizacijo zaviralno delovali.

Precej pozno se je aktiviralo kolesje samoupravnega sporazuma, ki je opredeljeval pogoje za kopališko zdravljenje zdravstvenih zavarovancev regionalnih zdravstvenih skupnosti. Indeksi o koristenju (85 letno) in okoli 83 v I., II. in IV. mesecu to potrjujejo. Zahteve gradbišča SAVA so izločile Park hotel (50 postelj) v celoti in 18 postelj v Zagrebškem domu. V primerjavi z letom 1979 so nočitve padle na indeks 92.

Gradbišče je povzročalo v zdraviliškem rajonu netipične motnje (hrup, nočno delo, nečistoča itd), odpovedi sklenjenih rezervacij, prekinitve zdravljenj, pretnje za odškodnino posebno še pri inozemskih pacientih, pri katerih smo sicer dosegli porast (indeks 105). Nenehni padec obiska avstrijskih gostov oziroma vzroke za to moramo iskati tudi v nezaupanju gostov iz dunajskega bazena do agencije Union, ki je po finančnem zlomu zašla v stečaj. Verjetno je negativne posledice pustila tudi gonja proti Donatu Mg, ki jo je v tem letu sprožil dr. Petuelli. Delež propagandnih sredstev na avstrijskem tržišču je bil tudi letos nezadovoljiv. Ker pa tudi zasedba nedeljskih avtobusov z Dunaja ni zadovoljevala, obe agenciji Union in Blaguss napovedujeta ukinitve linij. To je občutno vplivalo na obisk starejših pacientov, ki so dokaj številni, so pa za transfer koristili avtobuse.

Nenazadnje je treba iskati vzroke za nadaljnje upadanje števila nočitev iz Avstrije v restriktivnih ukrepih avstrijskih bolniških blagajn.

Ugodne trende porasta nočitev pa beležimo pri nemških (132), italijanskih (111) in ostalih inozemcih (144).

Pri pacientih iz območja Jugoslavije beležimo padec z indeksom 97. Najbolj opazen je indeks 84 pri vojaških vojnih invalidih in pri članih Zveze borcev-indeks 5!

Porast števila nočitev imamo pri samoplačnikih (101) in pri delovnih organizacijah z indeksom 106. Pri družbenih plačnikih se negativni indeksi omilijo z indeksi med številom odobrenih dni zdravljenja in dejansko koristenimi dnevi. Od odobrene kvote oskrbnih dni za

vojaške vojne invalide = 54.723, socialne zavarovance = 84.037 je bilo koristeno:

vojaški vojni invalidi = 49.332, socialni zavarovanci = 66.410, kar znaša v indeksih dejansko koristenih dni:

vojaški vojni invalidi = 90, socialni zavarovanci = 79

Samoplačniki iz Jugoslavije zavzemajo v strukturi vseh nočitev 31,5 %, v strukturi nočitev domačih gostov pa 44 %. Tej zvrsti pacientov moramo spričo napovedanih restrikcij pri družbeno financiranih pacientih posvetiti še večjo pozornost.

Koristenje zdravstvenih pregledov v splošnem odseva gibanje števila prenočitev. Značilno pa je, da so indeksi pregledov:

domači samoplačniki	96	101
tuji gosti	98	105
na družbene stroške	99	97

Razkorak med obema je dokaj očiten. Navaja na domnevo, da je število »čistih« turistov v letu 1981 poraslo.

Število storitev hidroterapije je padlo na indeks 97, v porastu pa so bile elektro terapevske storitve (indeks 113) in kinezioterapija - indeks 115. Povprečni indeks je 104.

Struktura neposredno plačanih postopkov znaša:

hidroterapevtski postopki	37 %	(porast za 1 poen)
elektro postopki	27 %	(padec za 2 poena)
kinezioterapevski postopki	29 %	(padec za 4 poene)

Število prodanih kart za pitne kure je na nivoju leta 1980. Produktivnost dela v zdravstvenem sektorju.

Podatki o količini porabljenega časa v primerjavi s številom pregledov izkazujejo ponoven padec produktivnosti:

	81/80	81/79
a) pri zdravniških pregledih za	13 %	26 %
b) v fizioterapiji za	10 %	16 %

Na en zdravniški pregled je bil v zdravstvu takole porabljen delovni čas:

1981	1980	1979
5,29	5,08	4,42

Očitno narašča porabljeni čas na en zdravniški pregled v primerjavi z leti:

81/80	81/79
104 %	120 %

Faktorski sistem obračunavanja opravljenih zdravstvenih storitev je vnesel v statistične podatke realne fizične in finančne realizate. Odprava pavšala je podatke o tem izenačila s podatki o plačanih storitvah.

Hotelsko posloводство beleži v povprečju enako število prenočitev na eno posteljo. Število dni v koristenju kapacitet se je znižalo od 280 na 258 dni (indeks 92). Odstotek izkoriščenosti skupnih kapacitet pa je nižji za dva (65:67). V upadanju je tudi število nočitev na eno opravljeno uro v hotelskem poslovodu.

V restavracijskih poslovodstvih pa je bilo prodano za 13 % več litrov pijač. Piva je bilo prodanega za 30 % in brezalkoholnih pijač za 22 % več kot lani.

Penzionskih obrokov je bilo za 2 % manj. Indeks koristenja delovnega časa znaša 100, le v hotelu Donat 101. V povprečju proizvodnost dela stagnira na ravni iz leta 1980.

Celotni prihodek temeljne organizacije je v občutnem porastu, saj znaša 298.186.629 din, v letu 1980 pa 241.128.649 din (indeks 123,0). V nenormalnem porastu so stroški za storitve, saj znaša indeks 124.

Stroški za osebne dohodke so porasli na indeks 135.

Rezultat celotnega prihodka in vrednost porabljenih sredstev sta inflatorna. Ostanek oziroma razliko za poslovni sklad daje v pretežni meri poslovanje z inozemstvom. Če odštejemo od ostanka še znesek stimulacije na izvoz v znesku cca din 7.500.000, bi ostalo za sklade din 1.224.000 ali 0,40 % od celotnega prihodka.

Izkupiček je izredno nizek. Akumulativnost ne prenese novih naložb. Zagotavlja le enostavno reprodukcijo.

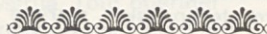
Če pa se ob tem soočimo z izgledi in pogoji poslovanja v letu 1982, moramo računati v nadaljnjih obremenitvah dohodka takole: amortizacija bo višja za okoli 56 %, materialni stroški in energija bodo verjetno kot doslej - prekoračili z resolucijo določene okvire. Več si lahko obetamo od devalvacije dinarja pri poslovanju z inozemstvom. Samoupravni sporazum o menjavi dela z družbenimi partnerji (vojaški vojni invalidi in zdravstveno varstvo) dovoljuje zvišanje cene le od 16 - 20 %. Lahko pričakujemo občutne restrikcije pri izdaji napolnic tako pri zdravstvenih skupnostih kot tudi pri vojaških vojnih invalidih.

Delovna opravila in naloge so opravljali delavci ustreznih kvalifikacij. Bilo je več povpraševalcev za sklenitve delovnega razmerja kot pa so jih terjale naše potrebe.

Nismo imeli težav pri oskrbi z živili, pijačami, energijo itd. Občutno je pomanjkanje nadomestnih delov za tehnična opravila in za vzdrževanje. V februarju je stekla gradnja hotelskega kompleksa SAVA. Pomembnejše investicije so bile: rezervoar za mineralno vodo pri Terapiji, otvoritev ekspreso lokala v Pošti, obnova verande in kuhinjskih pomožnih prostorov v Soncu, tlakovanje vrta na Bellevueju in nabava nekaterih osnovnih sredstev.

Omejeni stroški niso preseglji zneska, ki je dovoljen z republiških samoupravnim sporazumom.

Lahko ugotovimo, da ni bilo večjih pritožb na delo naših delavcev in da je povpraševanje po zdravljenju pri nas še dokaj zavidljivo.

Poročilo direktorja polnilnice

Zaključek leta izrabimo tudi za to, da razčlenimo poslovanje v preteklem letu in ugotovimo, ali smo planirane količine polnitve mineralne vode, Trimvita, CO₂, potrošnega materiala, delovnih ur ter vsega ostalega dosegli, preseglji, ali sploh nismo dosegli. Pri tem pa moramo ločiti dvoje podatkov in sicer količine, ki so bile realizirane leto poprej in planirane količine. V letu 1981 se je namreč godilo, da so bile planirane količine manjše kot pa so znašale realizirane količine leto prej. Nižji plan je bil zastavljen v skladu s predvidevanji komercialne službe o dogajanju na trgu zaradi splošno znanih dejstev - padec realnih OD. Višji plan pa je bil zastavljen pri prodaji CO₂ plina, pa tudi ta ni bil dosežen, vendar pa je realizacija še vedno za 3 % večja kot pa je bila v letu 1980.

O vzrokih, zakaj so rezultati takšni, ne bomo govorili, ker le-te razčlenjuje služba v svojem poročilu.

Na kratko bom opisal dva problema, ki sta v lanskem letu delno tudi vplivala na organizacijo polnitve kakor tudi na možnosti pravočasne večje polnitve v konicah in s tem sprotnega zadovoljevanja kupcev.

1. Stroja - to sta dve polnilni liniji s skupno maksimalno kapaciteto 15.000 l/h, realno pa z 12.500 l/h sta po vseh tehničnih normah enkratno prekoračila obratovalno dobo. To smo do sedaj podaljševali z investicijskim vzdrževanjem, delno zamenjavo dotrajanih delov in z večjim tekočim vzdrževanjem. Vendar je kljub temu še vedno zelo vprašljivo kontinuirano delovanje linij in lahko računamo na zastoje.

2. Reprodukcijski material - zamaški, sirup, etikete, steklenice, lepilo itd. Vedno večji problemi nastajajo z redno dobavo letega. Z največjimi napori in delnim deviznim sovlaganjem nam je uspelo, da je proizvodnja potekala še v mejah normalnega dela. Ker temeljna organizacija Polnilnica sama s svojim izvozom ne ustvarja dovolj deviznih sredstev za devizno participacijo pri dobaviteljnih repromateriala, da pa tu sploh ne govorimo o devizah, ki so nujno potrebne za rezervne dele in za dopolnjevanje polnilnih linij, ostaneta samo dve možnosti, kako priti do teh sredstev: združevanje na nivoju delovne organizacije ali pa nakup na prostem deviznem trgu. Problemi, ki bodo nastajali v letu 1982, pa bodo nedvomno mnogo večji kot so bili v letu 1981.

Poglejmo še nekaj količinskih pokazateljev polnitve mineralne vode

postavka	1981	plan 1981	1980	indeks	
				81:pl.	81:80
Donat Mg	15,040.322	15,800.000	15,470.888	95	97
Tempel	13,222.163	13,200.000	14,188.230	100	93
rinerji	76.984		72.315		106
SKUPAJ	28,339.469	29,000.000	29,731.433	98	95

postavka	1981	plan 1981	1980	indeks	
				81:pl.	81:80
polnitev Trimvit	5,413.543	5,000.000	6,104.554	108	89

plin CO₂ - polnitev našega plina v kg

postavka	1981	1980	1979	indeks	
				81:80	81:79
jeklenke	1,541.428	1,690.810	1,279.036	91	120
cisterne	222.800	189.290	194.220	118	115
SKUPAJ	1,764.228	1,880.100	1,473.256	94	120

Prodaja CO₂ (Kutina, Belinka)

postavka	1981	plan 1981	1980	indeks	
				81:pl.	81:80
jeklenke	1,546.098		1,681.250		92
cisterne	1,786.025		1,556.300		115
SKUPAJ	3,332.123	3,500.000	3,237.550	95	103

Iz podatkov vidimo, da smo napolnili 3 % manj Donata 7 % manj Tempela, 11 % manj Trimvita in 6 % manj CO₂ (to je plina, ki ga polnimo v temeljni organizaciji). Kot pa smo že prej omenili, smo glede na znižalni plan napolnili Donata 5 % manj, pri Tempelu smo plan realizirali 100 %, pri Trimvitu smo plan preseglji za 8 %. Skupno planirano količino plina (Belinka in Tehnogas) smo dosegli le 95 %, kar pa je še vedno za 3 % več kot v letu 1980.

Poraba potrošnega materiala na 000 steklenic

postavka	1981	1980	1981		indeks
			na 000	1980	
					81:80
etikete	34,785.500	37,049.000	1.030	1.025	100
ovratnice	17,633.500	22,907.000	970	1.145	85
zamaški	36,415.000	37,323.000	1.078	1.032	104
sirup	300.080	382.620	55	62	89
zlatol S lug	57.800	63.640	0,17	0,17	100
lepilo	21.638	20.978	0,64	0,58	110

Iz podatkov je razvidno, da je poraba v mejah normale, vendar pa je v tej porabi še nekaj rezerve in če gledamo na težaven položaj pri dobavi repromateriala pa tudi na visoke cene, potem bi to bila že lepa vsota.

Opravljenе delovne ure v polnilnici

delovna skupina	1981	plan 1981	1980	indeks	
				81:pl	81:80
vodstvo	25.823	24.101	26.763	107	96
polnilnica	97.344	140.455	96.969	69	100
plinarna	22.795	19.719	23.295	116	98
skladišče	79.925	81.067	94.412	99	85
avtopark	31.099	46.011	23.116	68	134
vzdrževalna skupina	28.76	26.292	24.443	107	115
kurilnica	2.569	2.191	2.497	117	103
vratarji			7.154		
SKUPAJ	287.731	339.836	298.649	85	96

Ko gledamo opravljene ure, vidimo, da so jih opravili 4 % manj kot leto poprej. Nekatere skupine odstopajo bolj od predvidenega, nekatere manj, vendar v celoti gledano, so ure v mejah normale.

Če ocenjujemo delo temeljne organizacije v celoti, lahko ugotovimo, da je bilo dobro glede na vse težave, ki so se sproti

pojavnjale. Tudi finančni rezultat je dokaj ugoden. To pa ne sme pomeni, da smo z doseženim zadovoljni, kajti truditi se moramo, vsi, da bomo še boljše gospodarili in s tem dosegli še boljše rezultate.

Poročilo direktorja vzdrževalne dejavnosti

Na podlagi podatkov, ki so zbrani za leto 1981, ugotavljamo, da je bilo gospodarsko gibanje v temeljni organizaciji Vzdrževalna dejavnost relativno ugodno, če odštejemo nekatere zunanje dejavnike, kot n. pr.: izredno povečanje cen materiala in storitev na domačem tržišču, povečanje inflacijske stopnje nad stopnjo, določeno z zveznimi planskimi dokumenti za leto 1981, ter s tem v zvezi tudi povečanje osebnih dohodkov po sporazumu.

Vsi ti dejavniki so sicer zelo povečali porabljenih sredstev, niso pa tako povečali celotnega prihodka, ker smo do konca leta obdržali cene naših storitev na ravni samoupravnega sporazuma med temeljnimi organizacijami v Zdravilišču za leto 1981. Zbrani podatki za leto 1981 kažejo, da je bilo v tem letu opravljenih za 2,34 % manj delovnih ur kot predhodno leto. Po enotah je bilo opravljenih naslednje število ur:

delovna skupina	1981	1980	indeks
vodstvo	9.590	9.713	99
gradbena skupina	34.910	37.359	93
Kovinarji	42.527	45.665	93
Kurilnica	8.597	7.915	109
Pralnica	49.069	46.991	104
PTT mehanik	2.059	1.749	118
Park - vrtnarija	54.413	56.246	97
SKUPNO TOZD	201.165	205.638	98

Med skupinami so imeli najugodnejši rezultat pri urah kovinarji, park-vrtnarija in gradbena skupina.

V pralnici je bilo sicer opravljenih za 4 % več delovnih ur kot leto prej, vendar moramo pri tem podatku upoštevati, da je bilo v letu 1981 več opranega perila kot leto prej. Če podatek opravljenih ur v pralnici korigiramo s povečano težo opranega perila, ugotovimo, da se je število opravljenih ur zmanjšalo za 1 %.

Temeljna organizacija sestavi plan pranja perila na podlagi plana nočitev v temeljni organizaciji Zdraviliška dejavnost. V Vzdrževalni dejavnosti smo spomladi 1981 povečali število delavcev v skladu s planom, kasneje v sezoni pa se je izkazalo, da se število nočitev zaradi zmanjšanja prenočitvenih kapacitet ne bo dvignilo toliko kot je predvideval plan. Na podlagi tega je prišlo do povečanja opravljenih ur, ker je bila ena sezonska delavka sprejeta preveč.

V kurilnici so stroški goriva povečani mnogo bolj kot smo predvideli. Tudi ostala porabljenih sredstev so zelo porasla. Na

V kurilnici so stroški goriva povečani mnogo bolj kot smo predvideli. Tudi ostala porabljenih sredstev so zelo porasla. Na velikem kotlu je bil opravljen generalni remont, ki je povzročil zelo visoke stroške. Ugotavljamo, da je tudi rezervni kotel TPK tik pred generalnim remontom, ki bo v letu 1982 povzročil zelo visoke stroške.

Vrtnarija je imela v letu 1981 za 27 % večjo realizacijo kot v letu 1980, pri tem pa za 3 % manj opravljenih ur kot leto prej. Pri teh podatkih bi lahko sklepali da se je produktivnost povečala za 30 %, vendar pa temu ni tako, če upoštevamo v letu 1981 znatno povečanje cen prodanih cvetlic in vrtnarskih storitev, čeprav smo storitve na parkih zaračunavali po samoupravnem sporazumu za leto 1981 le za 16 % višje.

Če dosežene rezultate primerjamo z izvršenim planom v obravnavanem obdobju, so ti znatno ugodnejši kot v primerjavi z letom 1980. To je le nekaj podatkov, ki bodo pripomogli delavcem realno ocenjevati poslovanje temeljne organizacije Vzdrževalna dejavnost v letu 1981.

Finančni podatki, ki bodo dopolnili to poročilo bodo odločilno vplivali in pripomogli k dokončni oceni poslovanja v obravnavanem letu.

Poročilo komercialnega sektorja

Minulo leto je bilo prvo leto srednjeročnega plana 1981 - 1985. Nobenega dvoma ni, da so bila izhodišča za to srednjeročno obdobje deloma pripravljena še v času, ko ukrepi stabilizacije še niso bili tako prisotni, pa tudi ne v zadostni meri ocenjeni.

Glede na to lahko ocenjujemo preteklo leto kot uspešno, saj smo ga v situaciji, kakršna je bila predvsem glede gibanja cen in s tem stroškov, uspešno zaključili.

Nobena naloga pa največkrat ni opravljena tako, da se morda ne bi dalo doseči še boljše učinke. Tudi v našem primeru sem prepričan, da bi podrobne analize pokazale, da so še možnosti. Najbrž teh ni ne vem kako veliko, vendar obstojajo. Če so nam dosežki izhodišča in nove naloge obveznost, in rekel bi nujna, potem bo treba kakšno zakoreninjeno navado tudi spremeniti.

Naše dejavnosti niso posebej atraktivne in gre pri vseh za to, da jih vsaka recesija med prvimi tako ali drugače prizadene.

V naši osnovni dejavnosti, to je v zdraviliškem turizmu, se zmanjševanje družbene potrošnje odraža tako v zdravstvenem kot tudi turističnem delu, oboje pa je v dobršni meri odvisno od rasti standarda, to je osebne potrošnje in kupne moči prebivalstva doma in do določene mere tudi na zunanjih tržiščih.

Pri prodaji naših proizvodov pa je bila značilna velika konkurenca na tržišču, določena oblika monopola in zapiranje tržišča. S podobnimi pojavi moramo računati tudi v prihodnje.

Vzrok zmanjšanja izvoza Donata so znani ukrepi na avstrijskem tržišču, kamor smo izvozili 2/3 izvoženih količin. Zadeva še ni pravno formalno urejena in ostaja za leto 1982 še vedno neznanka.

Morda bi kazalo še v večji meri usklajevati nabavo s prodajo, čeprav je v zadnjem času tudi nabava vsaj določenih proizvodov in materiala težka, pa vendar nekaj možnosti je.

Kar zadeva take usklajene naloge, je treba reči, da se danes te zadeve v škodo drugih uspešno povezujejo celo v velikih reprodukcijskih verigah npr. v naši branži Badel - Jamnica - Podravka - Lipik. Oboji mineralno vodo vežejo na druge iskane proizvode. To je velik handicap za nas, ker pač gre geografsko za naše tradicionalno tržišče.

Prav to pa nas mora postaviti na realna tla, da doma in v naši organizaciji pa v odnosu do kupca - poslovnega partnerja storimo vse, da zadovoljimo vsaj s te strani, kar je in to pa je v naši moči. Sicer se bo žal pozicija Rogaške Slatine še slabšala. Čeprav v skupnem številu beležimo za 3 % manj nočitev kot smo jih dosegli v letu 1980, je bila izkoriščenost odprtih kapacitet boljša, saj smo zaradi gradnje novega hotela Sava zmanjšali kapaciteto za 5 % (zaprt hotel Park in del Zagrebškega doma).

Pri domačih gostih opažamo nazadovanje števila nočitev na družbene stroške, kar je posledica omejitvene politike pri teh sredstvih, s katerimi razpolagajo republiški organi in skupnosti socialnega zavarovanja. Tudi zmanjšanje razpoložljivih kapacitet v sezoni je povzročilo daljšo čakalno dobo za vpoklic na zdravljenje.

Pri tem je nekoliko poraslo število samoplačnikov, kar je razveseljivo saj vemo, da so se realni osebni dohodki v letu 1981 znižali.

Na tujem tržišču smo dosegli uspešno povečanje števila nočitev gostov iz Zah. Nemčije in Italije in tudi pri kategoriji »ostali«. Nazadovanje na avstrijskem tržišču moramo pripisati delno neugodni gospodarski situaciji, bolj pa posledicam finančnih težav, ki jih je imel najmočnejši partner - potovalna agencija Union v letu 1980.

Precej nočitev smo izgubili tudi zaradi zmanjšanja kapacitet, ko pred sezono in pred njo nismo mogli pokriti vsega povpraševanja iz tujine.

Nekoliko so vplivale na manjši priliv tujih gostov (stornacije, predčasni odhodi itd.) motnje, ki so se pojavljale pri gradnji hotela Sava. Ponovno se je pokazala potreba po popolnejši organiziranosti prodajne funkcije, ki bi lahko temeljito in načrtno obdelala vse zanimive segmente povpraševanja ter tako vplivala na doseganje optimalnih prodajnih in poslovnih rezultatov. Glede na vse močnejšo konkurenco na mednarodnem in domačem tržišču, bi bilo potrebno več vlagati v

propagando in posvetiti več pozornosti širjenju in prilagajanju celotne ponudbe zahtevam tržišča.

Prodaja mineralne vode v letu 1981 je bila nadomačem trgu v rahlem padu, saj jo beležimo z indeksom 95 v primerjavi z letom poprej, brezalkoholne pijače Trimvit pa z indeksom 89 glede na leto 1980.

Ker vemo, da smo v letu 1980 v jesenskih mesecih z brezalkoholno pijačo pokrivali izpad Radenske (zaradi tega smo tudi temu primerno planirali v letu 1981) podatki o prodaji Trimvita niso tako zaskrbljujoči, saj beležimo indeks prodaje 108 v primerjavi na plan mineralne vode Tempel kaže indeks 100 in mineralne vode Donat Mg 95.

Zaskrbljujoč je podatek pri prodaji zdravilne mineralne vode Donat Mg, saj ga kljub vlaganju v propagando prodajamo manj. Zaskrbljujoč podatek pa je tudi, da smo v letošnjem letu prodali na terenu Slovenije 8 % manj Donata kot leto prej, indeks na plan za leto 1981 pa je komaj 86. Na ostalih področjih pa potrošnja Donata stagnira.

V prodajni službi dela za domači trg 13 potnikov, delavci v naših skladiščih (Ljubljana, Zagreb, Reka in Rogaška Slatina) formalno spadajo v temeljno organizacijo Polnilnica, organizacijsko pa v komercialni sektor. Distribucijo za mineralno vodo Donat v Beogradu in Sarajevu pa imamo organizirano preko distribucijskega centra Radenske Radenci. Lahko trdimo, da smo z delavci na terenu zadovoljni, saj to potrjujejo podatki prodaje Tempela in Trimvita, pri katerih smo planske naloge dosegli oziroma presegli brez vsakega vlaganja v propagando.

Zelo ugodna je tudi situacija pri prodaji CO₂ plina, tako količinski, kakor tudi finančno. Trdimo lahko, da so bile vse investicije v CO₂ program smotno naložene in danes nam ta program v sodelovanju s Tehnogasom Kutina in Belinko Ljubljana daje dobro poslovne rezultate.

Mislimo, da moramo tudi v bodoče nadaljevati s proizvodnjo lastnih cistern CO₂, saj bomo le tako lahko enakovredno močan partner s Tehnogasom in z Belinko, pri tem pa si bomo zagotovili in utrdili distribucijsko funkcijo za tržišče Slovenije, katero nam danes daje samoupravni sporazum, podpisan med nami, Tehnogasom in Belinko.

Posledica pravnih zapletljajev, ki zaradi določb avstrijske zakonodaje omejujejo in ovirajo distribucijo Donata v Avstriji, se kažejo na zmanjšanju izvoza na to področje.

Iz teh razlogov smo morali tudi zmanjšati propagandno aktivnost in se omejiti le na najnujnejše akcije. Zastopstvo Globtrade je opravilo tržno analizo o prisotnosti Donata na prodajnih mestih po posameznih področjih v Avstriji.

Ker ni pričakovati ustrezne systemske rešitve za neovirano distribucijo Donata, bo potrebno raziskati druge možnosti za povečanje izvoza na to tržišče.

Izvoz v Nemčijo se ni povečal kot smo načrtovali. Razlogi so v slabem udejstvovanju nekaterih distributerjev, ki slabo pokrivajo tržišče. To nalaga potrebo po vključitvi novih distributerjev v prihodnjem letu. Precej smo morali zmanjšati tudi vlaganje v tržišče, kar predstavlja eno izmed ovir za boljši uspeh pri izvozu.

Izvoz v Italijo je le nekoliko porasel. Tudi tu beležimo težave pri pridobivanju dovoljenj za vsebino propagandnih objav in navodil za pitje vode. Sprožen je postopek za pridobitev dovoljenja za izvoz Tempela v Italijo, v teku je sklepanje pogodbe s kupcem iz ZDA, tako da bodo prvi rezultati razvidni že v letu 1982.

Kompleksnost problematike in sedanji gospodarski položaj nedvomno nalagata, da v prihodnjem obdobju posvetimo vprašanju izvoza več pozornosti.

Ob koncu poslovnega leta je prav, da bomo tudi kritično oceno o učinkovitosti naše ekonomske propagande. Ta ocena žal ne more biti povsem objektivna, saj jo dajemo tisti, ki smo jo na takšen ali drugačen način tudi vsebinsko kreirali. Zato se pri analizi učinkovitosti v glavnem omejujemo samo na bolj ali manj merljive pokazatelje in pustimo, da si na osnovi teh vsak oblikuje svojo oceno.

Ob začetku leta, ko smo postavljali planske naloge, smo sprejeli tudi odločitev, da se večina ekonomske propagandne aktivnosti koncentrira okrog zdravilne mineralne vode Donat Mg. Tako smo večino planskih sredstev (predvsem medijsko propagando) namenili popularizaciji Donata Mg. Preko izbranih medijev (tisk, televizija, radio, kino) smo vzpostavili številne

kontakte s potrošniki. Kljub vsemu pa se to ni pozitivno odrazilo v rezultatih prodaje, ki je vsekakor važen ne pa tudi edini pokazatelj uspešnosti ekonomske propagandne akcije. Menimo, da daje dobro osnovo bodoči prodaji predvsem dobro poznavanje proizvoda. Domnevamo, da smo z vsebino naših propagandnih akcij že v dobri meri v tem uspeli. To ocenjujemo zlasti na osnovi direktnih kontaktov, ki jih imamo s potrošniki preko pisem. Za verodostojnejšo potrditev te predpostavke, pa bi bila potrebna tržna raziskava. To pa zaradi visokih stroškov nismo naredili. Odločili smo se, da bomo skušali priti do določenih pokazateljev z improvizirano tržno raziskavo, ki jo bomo analizirali in njene rezultate obdelali sami.

Poleg medijske propagande smo v tem letu bili aktivnejši tudi na področju pospeševanja prodaje. Nabavili smo propagandni material in ga preko naših zastopnikov poskušamo distribuirati na prodajno mesto, organizirali smo srečanje kupcev v Rogaški Slatini, itd.

Udeležili smo se tudi vseh pomembnejših sejmov v Jugoslaviji in inozemstvu.

V inozemstvu smo realizirali nekaj manjših, vendar dobro ciljanih akcij, kot npr. akcija »zdravniki« v Avstriji, akcija »distributerji« Nemčija ipd.

Kljub temu, da je bila aktivnost propagande dokaj pestra, nismo izkoristili vseh planiranih sredstev. Nismo porabili predvsem deviznih sredstev, ki smo jih planirali za propagiranje Donata Mg v inozemstvu, ker skoraj do jeseni ni bilo znano ali bodo ta sredstva na razpolago ali ne.

Menimo, da ni odveč tudi informacija, da smo propagandno akcijo »Donat Mg« predstavili tudi na osmem srečanju ekonomskih propagandistov Jugoslavije v Beogradu.

Sredstva, ki smo jih planirali za ekonomsko propagando zdraviliške dejavnosti prav tako niso v celoti porabljena. Razlog je v relativno majhnih razpoložljivih sredstvih, ki niso dopuščala kakršnekoli možnosti za izvedbo propagandne akcije širšega značaja. Zagotovo pa ne bi imelo smisla, da bi sredstva porabili samo zaradi porabe brez željenega efekta. Tako smo se v letu 1981 omejili na oglaševanje ob prireditvah in novem letu, za nabavo propagandnega materiala (ceniki, prospekti ipd.), brošuro »Z rekreacijo do zdravja« »en del, dia in fototeke itd.

Na gostinjsko turističnem zboru na Beldu nam je Turistična zveza Slovenije podelila zlato plaketo in priznanje za prospekt hotela Donat.

V tako kratko poročilo smo lahko vnesli le grobe pokazatelje, znotraj tega pa je še mnogo novidnih, težko ocenljivih naporov, ki so dali te rezultate. Saj so ti napori in rezultati odraz nekega krutega delovanja tržišča, tržnih zakonitosti in vsega tistega vidnega in nevidnega, ki te zakonitosti subjektivizira.

Poročilo ekonomsko finančnega sektorja

VREDNOSTNI OBRAČUN POSLOVANJA - BILANCE USPEHA

Zdraviliška dejavnost

Plačanih iztržkov je 23 % več kot v lanskim bilanci in pa 11 % več kot smo planirali. Material je dražji za 43 % in pobere vse prihranke pri drugih stroških, za katere smo že s planom določili letos manjši obseg. Stroški, ki so v Sloveniji z dogovorom omejeni - potni stroški, reklama in reprezentanca - so v obračunu v določenem okviru. Dohodek v znesku 143.957.328 din presega planiranega, zato gre iz tega delež Vzdrževalni dejavnosti 1.361.105 din po dogovoru iz srednjeročnega plana.

Iz dohodka so obračunane vse obveznosti po sporazumih za družbene dejavnosti 16.722.392 din, za delovno skupnost 17.010.110 din in pogodbene obveznosti, ki vključujejo tudi obresti od kreditov. S čistim dohodkom so pokriti vsi izplačani osebni dohodki in proste ure - 75.868.261 din - dogovorjen znesek za stanovanjsko izgradnjo 3.402.251 din

- za skupno porabo tekočega leta predlagamo 17.500 din na zaposlenega, to je 8.645.000 din

- za rezervni sklad 1,5 % od dohodka, kar je obveznost din 2.129.360

- za poslovni sklad 8.632.034 din

Predlog za delitev je v skladu z dogovorom, za investicije je 9 % manj kot smo planirali, ker je bistven premik pri osebnih dohodkih. Pokrite so vse proste ure, ki zaradi omejitev na začetku leta niso bile, drugo povečanje na podlagi dodatnih točk za prvih 12 razredov, popravek obračunske vrednosti točke med letom in novembrsko izplačilo.

Polnilnica

V celotni prihodek je vključen obračun izdelave cistern in je zato bistveno višji tudi od planiranega celotnega prihodka. Občutna rast cen se odraža v stroških materiala in storitev, ki poberejo vse prihranke omejenih stroškov vzdrževanja, potovanja in propagande. Vsi omejeni stroški so v skladu z določenimi. Dohodek 101.093.668 din je 13 % višji od planiranega, v planu pa niso bile vključene cisterne. Dohodek že dve leti ne obremenjujemo z odpisi embalaže, ker smo to nadomeščali s pospešeno amortizacijo, ki v letošnjem letu v celoti pokriva tudi to naložbo.

Iz dohodka so obračunane obveznosti do družbenih dejavnosti in za infrastrukturo 11.772.308 din, za delovno skupnost je prispevek za prodajo 9.386.520 din ter ostale službe in skupne naloge 11.692.800 din.

V delitvi čistega dohodka so pokriti

- vsi izplačani osebni dohodki in proste ure, ki jih je v Polnilnici malo = 27.813.077 din

- sredstva za stanovanjsko izgradnjo po sporazumu 1.286.006 din

- za skupno porabo je 17.500 din na zaposlenega delavca 3.200.000 din

- za rezervni sklad 2.527.341 din, to je obveznih 2,5 % od dohodka.

- in za poslovni sklad 12.053.373 din, to je enak znesek kot smo planirali.

Za osebne dohodke je več kot je bilo po planu, znesek je usklajen po dogovoru in pokriva izplačila za dodane točke v mesecu marcu, spremenjeno obračunsko vrednost točke in novemberska izplačila.

Vzdrževalna dejavnost

Vzdrževalna dejavnost je za obračunsko leto po dogovoru v planu povečala obračunske cene za 15 %, konec leta pa še za 1,8 %. Tako je skupna obračunana vrednost dela 19 % večja kot lani, vključuje pa vso porabo materiala in energije, ki se je bistveno podražila. Samo za plin za kurilnico smo v

obračunskem letu porabili 19.092.553 din (indeks 147). Vsi omejeni stroški - potovanja in reprezentanca - so v okviru dogovora in imajo v skupnih stroških nepomemben delež. Tri četrtine stroškov je materiala, ki je skupno dražji za 36 %.

Dohodek 27.917.493 din je tako le 5 % večji od lanskega in vključuje prenešen dohodek iz Zdraviliške dejavnosti. Iz dohodka so obračunane obveznosti za družbene dejavnosti in infrastrukturo 3.973.983 din, za delovno skupnost 3.284.570 din in pogodbeno obveznosti 671.166 din.

Iz čistega dohodka predlagamo pokrivanje

- izplačilnih osebnih dohodkov 15.202.216 din

- za stanovanjsko izgradnjo znesek po sporazumu 709.929 din

- za skupno porabo 17.500 din na zaposlenega delavca 1.977.000 din

- in za poslovni sklad 1.350.290 din.

Znesek za poslovni sklad je manjši kot smo predvidevali s planom, predvsem zaradi povečanih stroškov, ki niso v enakem razmerju prenešeni na koristnika, to je Zdraviliško dejavnost in Polnilnico.

Delitev osebnih dohodkov je bila usklajena v okviru Zdravilišča. V obračunanem znesku se odraža, da je bilo manj med letom zaposlenih. Obračunani znesek je za 0,2 % večji kot določa dogovor o usklajeni delitvi. Skupen rezultat je skladen s končno uspešnostjo v Zdraviliški dejavnosti.

Delovna skupnost

Celotni prihodek predstavlja 9 % od dohodka vseh temeljnih organizacij, to je 24.567.160 din, delež za komercialno službo za polnilnico, obračunan od prodanih proizvodov polnilnice din 12.956.160, delež za komercialno Zdraviliške dejavnosti, obračunan od prodanih nočitev 528.120 din, 0,4 % od dohodka temeljne organizacije Zdraviliška dejavnost in Polnilnica za delovanje Centra za raziskavo mineralnih vod v Mariboru 980.200 din, ter združenih sredstev za skupne posle 5.912.000 din. Skupno je celotni prihodek 41.840.356 din in je za 4 % višji od planiranega. Porabljena sredstva 11.621.081 din so za 13 % višja od planiranih, tako ostane 30.219.275 din dohodka.

Iz dohodka so obračunane obveznosti do družbenih dejavnosti 4.161.016 din in ostale obveznosti 1.224.244 din.

V delitvi čistega dohodka so pokriti:

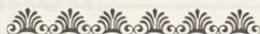
- vsi izplačani osebni dohodki in proste ure 20.998.102 din

- sredstva za stanovanjsko izgradnjo po sporazumu 967.661,70 din

- za skupno porabo je 17.500 din po zaposlenem delavcu, 1.995.000 din

- dodatno za stanovanjsko izgradnjo din 873.250 din.

Poslovnega in rezervnega sklada delovna skupnost ne formira. Predlog za delitev je skladen z dogovorom. Pokrite so vse proste ure, popravek obračunske vrednosti točke med letom in novembrsko izplačilo.

Zaključni račun 1981

ZBIRNA BILANCA USPEHA

postavka	Zdravilišče SKUPAJ	Zdraviliška dejavnost	Polnilnica	Vzdrževalna dejavnost	Skupne služba
vrednost oprav.dela	669,240.087,99	303,257.036,75	255,824.340,37	68,316.607,72	41,842.103,15
terjatve 1.1.	8,723.852,81	6,554.429,35	1,955.461,36	186.826,20	27.135,90
terjatve 31.12.	16,013.497,53	11,624.836,65	4,265.180,98	94,597,55	28,882,45
CELOTNI PRIHODEK	661,950.443,27	298,186.629,55	253,514.620,75	68,408.836,37	41,840.356,60
material	163,382.452,47	72,782.018,07	57,924.286,65	30,681.139,30	1,995.008,45
storitve	119,437.360,50	56,824.961,85	52,315.594,50	6,298.962,35	3,997.841,80
drugi stroški	27,371.423,87	7,228.411,95	18,158.301,37	929.226,95	1,055.483,60
povračila	4,486.051,00	685.146,30	990.769,35	286.858,55	2,523.276,80
amortizacija	721.558,15	147.103,55	556.644,00	17.103,65	706,95
zaloga	14,718.952,78	-	14,804.449,80	-	85.497,02
PORABLJENA SREDSTVA	358,762.677,08	154,229.300,67	152,420.952,38	40,491.342,83	11,621.081,20
DOHODEK	303,187.766,19	143,957.328,88	101,093.668,37	27.917.493,54	30,219.275,40
SKUPNI DOHODEK	1,361.105,85	1,361.105,85			

Zbirna

postavka	Zdraviliška SKUPAJ	Zdraviliška dejavnost	Polnilnica	Vzdrževalna dejavnost	Skupne službe
DOHODEK	303.187.766,19	143.957.328,88	101.093.668,37	27.917.493,54	30.219.275,40
SKUPNI DOHODEK	1.361.105,85				
prispevki iz doh.	36.629.700,60	16.722.392,30	11.772.308,50	3.973.983,15	4.161.016,65
dohodek za del.skup.	41.373.990,00	17.010.110,00	21.079.310,00	3.284.570,00	-
amortizacija nad min.	20.152.581,90		19.500.000,00		652.581,90
pogodbene obveznosti	13.271.992,50	10.186.912,72	1.842.251,02	671.166,56	571.662,20
PRISPEVKI IZ DOHODKA	111.428.265,00	43.919.415,02	54.193.869,52	7.929.719,71	5.385.260,75
ČISTI DOHODEK	190.398.395,34	98.676.808,01	46.899.798,85	19.987.773,83	24.834.014,65
osebni dohodek	139.881.557,45	75.868.161,55	27.813.077,20	15.202.216,50	20.998.102,20
skupna por:-stan.del	6.365.849,55	3.402.251,90	1.286.006,15	709.929,80	967.661,70
-po ZR	873.250,75x				873.250,75x
-ostali del	15.837.000,00x	8.645.000,00x	3.220.000,00x	1.977.000,00x	1.995.000,00x
rezervni sklad	5.404.639,05x	2.129.360,00x	2.527.341,70x	747.937,35	
poslovni sklad	22.036.098,54x	18.832.034,56x	12.053.373,80x	1.350.690,18x	
nerazporejena sredstva	38.746.349,29x	17.277.034,56x	15.273.373,80x	3.327.690,18x	2.868.250,75x

PRIMERJALNA BILANCA USPEHA

postavka	tekoče leto	plan	preteklo leto	indeks 81:pl 81:80
vrednost opravljenega dela	669.240.087,99	588.747.000	520.130.785,85	113 128
terjatve l.l.	8.723.852,81		8.871.902,53	98
terja tve 31.12.	16.013.497,53		8.723.852,81	184
CELOTNI PRIHODEK	661.950.443,27	588.747.000	520.278.835,81	112 127
material	163.382.452,47	131.868.800	115.777.853,70	123 141
storitve	119.437.360,50	105.212.700	108.701.416,85	113 109
drugi stroški	27.371.423,87	34.660.000	35.163.191,00	79 78
povračila	4.486.051,00	4.510.000	4.037.528,05	99 111
amortizacija	28.644.878,30	27.890.000	23.790.164,70	103 120
drugi izdatki in izredni zaloga	721.558,15 + 14.718.952,78	300.000	2.926.621,87 - 17.360.612,57	241 405
PORABLJENA SREDSTVA	358.762.677,08	304.441.500	273.036.163,60	117 131
DOHODEK	303.187.766,19	284.305.500	247.242.672,00	106 122
SKUPNI DOHODEK	1.361.105,85		389.983,30	349

Primerjalna

postavka	tekoče leto	plan	preteklo leto	indeks 81:pl 81:80
DOHODEK	303.187.766,19	284.305.500	247.242.672,00	106 122
SKUPNI DOHODEK	1.361.105,85	-	389.983,30	349
Prispevki iz dohodka	36.629.700,60	36.095.000	27.239.275,75	101 134
dohodek za del.skupnost	41.373.990,00	39.697.000	34.863.000,00	104 119
amortizacija nad minim.	20.152.581,90	11.000.000	10.095.155,80	183 200
pogodbene obveznosti	13.271.992,50	14.346.000	13.036.758,62	93 102
PRISPEVKI IZ DOHODKA	111.428.265,00	101.138.000	85.234.190,17	110 130
ČISTI DOHODEK	190.398.395,34	183.167.500	161.618.498,53	103 117
osebni dohodki	139.881.557,45	122.992.400	107.135.953,00	113 130
skupna poraba-stan.del med l.	6.365.849,55		7.079.275,20	90
-po ZR	873.250,75x	30.719.200	6.992.722,55	75 83
-ostali del	15.837.000,00x		13.530.000,00	
rezervni sklad	5.404.639,05	4.970.000	4.361.753,00	109 124
poslovni sklad	22.036.098,54x	24.485.900	22.518.794,78	90 98
za razporeditev	38.746.349,20		43.041.517,30	

ravni. Točnost in natančnost sta vrline vsega oseba v Terapiji. Na začetku sem imel težave s prebavo, toda s pitjem zdravilne vode Donat in Styria je to že regulirano. V prvi fazi terapije, v katero me je napotil dr. Milan Istenič, so že vidni rezultati, ki so več kot dobri. Kajti poleg tega, da so odpravljene težave s prebavo, se je precej znižal tudi krvni sladkor.

O tem, da od sedaj ne bi redno prihajal v Rogaško, sploh ne dvomim, ki mi je, kot

sem že rekel, izredno všeč. Stroške za zdravljenje pa bom, če bo treba, nosil sam.

Na koncu naj še rečem, da mi je bivanje v Rogaški poleg zdravljenja, odmora in relaksacije, omogočilo tudi obisk obeležij naše slavne revolucije. Obiskal sem spominski dom in rojstno hišo tovariša Tita v Kumrovcu, kakor tudi spominski dom Borisa in Franceta Kidriča na Knežcu, je s ponosom pribil Nusret.

D. Brezovec

Sklepi samoupravnih organov

Odbor za družbeni standard

Na prvi seji se je odbor najprej konstituiral in izvolil za svojega predsednika tov. Sajko Tončko iz DSSS, ki je bila predsednik že v prejšnji mandatni dobi.

Zatem je na podlagi razpisa za zdravljenje obravnaval prošnje 27 delavcev, od katerih dve delavki nista prišli v poštev za zdravljenje, ker sta zdravljenje koristili že dvakrat zaporedoma. Ostalim 25 je bilo zdravljenje odobreno in sicer je višina pomoči naslednja:

- za delavce, ki gredo prvič na zdravljenje din 6.000,-

- za delavce, ki gredo drugič na zdravljenje din 5.000,-

- za delavce, ki se bodo zdravili v kraju, v katerem se je mogoče vsakodnevno voziti (Atomske Toplice, Rogaška Slatina), pa polovični zgornji zneski.

Dve prošnji sta bili zavrnjeni, ker sta ju delavca poslala potem, ko je bila pomoč že razdeljena.

Obravnavane so bile razne vloge za odobritev finančne pomoči. Odbor je o njih razpravljal in pomoč dodelil:

- Aktivu invalidov Zdravilišča 10.000,- din

- Združenju borcev NOV Rogaška Slatina 4.800,- din

- OŠ »BK« Rogaška Slatina - sekcija folklor in ritmika 3.000,- din.

Zavrnjena je bila prošnja KS Lesično za pomoč pri asfaltiranju ceste, ker za te namene nimamo sredstev, odobren pa jim je bil dvojni dobiček za srečolov.

Delavci TOZD-3 so urejali okolico nove osnovne šole v Rogatcu, ki so jo poimenovali po velikem revolucionarju Edvardu Kardelju. Za to ureditev je odbor potrdil poravnavo stroškov iz sredstev skupne porabe v višini 11.464,- din.

Vsako leto dobimo veliko prošenj za pomoč pri srečolovih.

Da se ne bi odbor za vsako sestajal, je pooblastil glavnega direktorja, da vsakega, ki prosi za to pomoč, odobri količino prispevkov v obliki butelj, reklamnih kozarcev, majic ipd.

Vsi stanovalci zdraviliških blokov, ki še niso imeli garaže, so bili obveščeni o prosti garaži v Stritarjevi ulici, ki jo je izpraznila tov. Ogrizek Ančka. Po zbranih prijavih je bila garaža dodeljena tov. Kovač Faniči, ki je od prosilcev že najdlje zaposlena pri Zdravilišču.

Odbor za strokovno izobraževanje

je na prvi seji najprej izvolil za predsednika tov. Prah Ludvika iz TOZD-1 in za namestnico tov. Napast Marjeto iz DSSS.

Sprejet je bil sklep o višini mesečnih nagrad za študente na počitniškem delu.

Višina nagrad je naslednja:

a) za administrativna in njim podobna opravila:

1. leto 3.040,- din

2. leto 3.440,- din

3. leto 3.860,- din

b) za fizična opravila:

I. kategorija 4.400,- din

II. kategorija 5.000,- din

Delavska univerza Rogaška Slatina je organizirala tečaje tujih jezikov - nemščina, angleščina in italijanščina, za katere se je prijaviло precej naših delavcev. Vsi so z Zdraviliščem sklenili pogodbo in Zdravilišče je plačalo stroške tečajev. Od delavske univerze pa smo dobili obvestilo, da precej delavcev ni obiskovalo tečajev in niso opravili izpitov. Odbor je sklenil, da so vsi tisti, ki se niso pravočasno odjavili, dolžni poravnati Zdravilišču vse stroške.

Razpisan je bil interni študij ob delu za:

a) TOZD-1 zdravstvo - na višji upravni šoli - 1

b) TOZD-1 gostinstvo - na VEKŠ I - 1 in na srednji hotelsko turistični šoli - 2

c) DSSS - na VEKŠ I - 2.

Delavski svet ZDRAVILIŠČA

je obravnaval poročilo glavnega direktorja in poročilo direktorice ekonomskega sektorja o podražitvah hotelskega kompleksa »Sava«. Na osnovi poročila je bila potrjena vrednost podražitev v višini 102.705.000,- din. Podražitve se bodo pokrile z naslednjimi viri:

- z najetjem posojila pri LB splošni Celje 31.838.000,- din;

- z dodatnimi sredstvi sovlagatelja »Sava« Kranj 20.000.000,- din, izjavo sovlagatelja že imamo;

- z najetjem posojila pri izvajalcu investicijskih del Slovenija ceste Tehnika Ljubljana 8.000.000,- din in pri dobavitelju opreme Slovenijales Ljubljana 10.000.000,- din, od obeh že imamo pismene izjave;

- lastna sredstva 32.867.000,- din.

V lanskem letu sta bili v bloku v Žiberniku kupljeni dve kadrovske stanovanji za potrebe hotela Sava. Ker je kadrovska zasedba sedaj urejena znotraj TOZD-1, sta ostali stanovanji na razpolago. Da pa ne bi Zdravilišče plačevalo stroškov stanarine in kurjave, je delavski svet ti dve stanovanji razdelil med TOZD-e tako, da dobi TOZD-3 dvosobno stanovanje, TOZD-1 pa enosobno stanovanje. S tem ko se TOZD-3 dodeli dvosobno stanovanje, se izprazni garsonjera, katera pa se naj tudi dodeli TOZD-1, zato ker je v tem TOZD-u največji problem za stanovanja.

Skupščinski izvršni svet je predlagal, da se v vseh delovnih organizacijah imenujejo protipožarne komisije, ker je v zadnjem času v naši republici izredno veliko požarov prav v delovnih organizacijah.

Delavski svet je imenoval komisijo, ki jo sestavljajo:

1. Ing. Putanec Josip iz DSSS, predsednik

2. Mikša Darinka iz TOZD-1 gostinstvo, član

3. Drogenik Janez iz TOZD-1 zdravstvo, član

4. Hrepevnik Jaka iz TOZD-2, član

5. Gretič Edo iz TOZD-3, član

Komisija ima nalogo, da preveri protipožarno varnost v celotni delovni organizaciji s tem, da pregleda vsa podstrešja, kleti in druge prostore ter s primernimi ukrepi in predlogi prepreči vsakršno nevarnost požara.

Marinka Šeligo

Feljton

V naslednjih številkah »Vrelca« vam bomo predstavili prof. dr. Herberta Zaveršnika, šefa zdravnika Zdravilišča Rogaška Slatina, vendar ne kot zdravnika specialista, pisca številnih znanstvenih del, temveč kot pisca feljtonov, ki nam predstavljajo življenje in prigode partizanskega zdravnika.

Preden pa, dragi bralci, pričnete z branjem prvega feljtona, je prav da vam predstavimo delovanje našega profesorja med NOB.

Prof. dr. Herbert Zaveršnik je svojo prvo zdravniško službo nastopil na internem oddelku Splošne bolnice Maribor 1. februarja 1942. Zaradi svojega zavednega ponašanja in suma, da ima zveze s partizani je bil julija 1944 kazensko premeščen v Nemčijo, kamor pa ni odšel, pač pa je 24. septembra 1944 stopil v vrste NOV kot sanitetni referent 13. brigade Mirka Bračiča XIV. divizije. Od januarja do aprila 1945 je bil tudi šef sanitetne grupe štajerskih odredov, takoj po osvoboditvi pa upravnik

partizanske vojne bolnice v Celovcu. Po evakuaciji te bolnice v domovino, je bil nekaj časa šef zdravnika vojnega okrevališča na Bledu, nato pa do demobilizacije prvi asistent internega oddelka Vojne bolnice v Mariboru. Za svoje delo v NOB v zimski ofenzivi leta 1944 in uspešno evakuacijo ranjencev februarja 1945 je prejel pohvalo in priznanje IV. operativne zone. Prezidij narodne skupščine pa ga je 14/11-1947 odlikoval z ordenom zaslug za narod. 19/4-1972 ga je Maršal Tito odlikoval z medaljo za hrabrost.

PADLO MI JE Z NEBA

Partizanske črtice najraje opisujejo žalostne ali grozljive dogodke. Takšno je bilo življenje v tistih težkih časih za nas vse, za borce v prvi črti pa tudi za pomočnike v zaledju. Seveda nismo bili kar naprej na

pohodih in v bojih. Ne, bilo je tudi mnogo lepih in zabavnih trenutkov. Teh se najbolj spominjamo, saj je narava podarila človeku čudovito lastnost, da vse hudo pozabi, lepo pa ostane človeku dolgo, če ne za vselej v spominu. Naj povem eno od takih zabavnih zgodb, ki je menda res ne bom nikoli pozabil.

Bilo je v zgodnji pomladi leta 1945. Sneg je še na debelo pokrival vrhove naših gora, ko sem se previdno spuščal proti Velunjskemu grabnu. Previdnost pa ni veljala sovražniku, saj je obveščevalna javila, da je zrak čist, pač pa zelenkastim lisam, kjer je sneg že skupnel. Skakal sem iz ene lise na drugo, da bi mi snežna mokrota ne grenila življenja, kajti moji škornji so bili v obžalovanja vrednem stanju, na oko sicer še kar čedni, podplati pa do kraja zdelani, nič boljše niso bile nogavice. Če bi bil le dobro stopil v sneg, bi mi v čevljih začivkala mokrota.

Dan je bil lep, po nebu je sem in tja plula kaka meglica, nebo je bilo temnomodro. Okrog mene je dišalo po globokem gozdu. Moja uniforma, pravzaprav smučarska obleka, je bila močno načeta. Pametno sem ravnal, ko sem se v poletnem času odpravil v partizane. Kaj bi hodil v zimski obleki, vojne bo do jeseni konec, so govorili nekateri, jaz pa sem si mislil: Gorje, če pozimi nimaš kaj obleči. In prav sem zadel.

Zamišljen v to in ono sem do kolen zabredel v odjuženi sneg. Takoj sem ga imel polne čevlje, pa mi je šlo na smeh, ko sem se spomnil, kako sem pred nekaj dnevi križaril po Pohorju s postavnim obveščevalcem Stanetom. Bil je v primeri z menoj pravi orjak, segal sem mu komaj do prsi. Hodila sva po srencu, sonce pa je grelo in mehčalo osrenico. Mene je držala, Stanetu pa se je kmalu vdiral do pasu. Robantil je, se pridušal in me zmerjal, saj sem bil vedno kakih 50 m pred njim. Bil sem suh, ni me dajala sapa, njega pa je ožemalo sonce. In pihal je kot kovaški meh. No, vsake stvari je enkrat konec in tudi midva sva prišla na kopni svet. Takrat sem menda prvič preskusil, da ni dobro, če se človek preveč zredi.

Ura je šla na sedmo, angleška letala pa naj bi priletela ob devetih. Rečeno je bilo, da bodo Angleži v Velunjski graben - kakor običajno - spuščali orožje, municijo, obleko, čevlje, opremo. Tokrat je bila pošiljka namenjena Šerčerjevi brigadi in ta se je v dolini že pripravljala za sprejem blaga. Tako odmetavanje pošiljk iz Barija je bil vselej svojevrsten dogodek. Nihče ni natanko vedel, kaj nam bodo zavezniki namenili. Včasih so se z nami pošalili in nam poslali na Štajersko po 200 parov levih, na Dolenjsko pa zato 200 parov desnih čevljev. To je seveda raztogotilo še tako mirnega partizana. Škoda, da oni onkraj luže niso slišali, kar je šlo na njihov račun. Zelo verjetno je imel tudi vrag prste vmes - sabotaza. Imel sem nalogo, da nadzorujem razdelitev sanitetnega materiala po postajah TV. Partizanske enote so po teh postajah v najkrajšem času dobile sanitetske pripomočke, zlasti obvezilnice, opornice, injekcije in druge krvavo potrebne stvari.

Tokrat sem imel za bregom še nekaj drugega. Slišal sem, da bodo poleg orožja in streliva odmetavali tudi obleko in čevlje. Upal sem, da mi bo brigada, pravzaprav

njen intendant, kaj odstopila. Intendanti so bili v birgadah potrebne, upoštevane in sila vačne osebe. Skrbeli so za preskrbo brigad, kar seveda ni bilo lahko. Vendar so se intendanti odlično znašli in včasih navidez iz nič ustvarjali čudeže. Le redko je ostala brigada brez hrane. Seveda so razdeljevali tudi druge dobrine: obleke, čevlje, mihi in vse do britvic, vse so imeli, vse so zvrtili.

Spotoma sem si zamislil, kako bi intendanta ociganil vsaj za ene čevlje. Imam namreč majhno številko, takih pa v partizanih ni bilo veliko. Če ti kdo ponudi prst, sem si mislil, zagradi takoj za celo roko, morda si organiziraš še kak kos obleke. Na plašč še mislil nisem. Ker sem se svoje čase preizkušal tudi na odru, sem bil prepričan, da bo zaigrana prijaznost intendanta ganila, da ga bom omehčal in ga olajšal za kako potrebno stvar. Sicer pa moram povedati, da sva se gledala bolj izpod čela. In res, nič nisem opravil. Polde je bil slabe volje. Ko me je zagledal, se je njegov obraz še bolj zmračil. Na moj saharinasti pozdrav je komaj nekaj zamrmral. Vprašal sem ga po zdravju, kako je s hemeroidi, ga boli zob, glava, ga kolje po trebuhu, glej ga šmenta, tudi to ni pomagalo, bil je zdrav ko dren. Ko sem omenil pravi namen svojega obiska, je postal kar neprijeten: da ni govora o tem, jaz da nisem njihov, kar bodo metali je samo za Šerčerje, jaz naj se pobrigam za sanitetna padala, kadar bodo metali za skupino odredov (dedec je dobro vedel, da za to izvidniško skupino nikoli niso metali); tam bom zanesljivo dobil vse, kar si želim. Prav razkačil sem ga. Še danes se mi dobro zdi, da sem mu jih tudi jaz nekaj povedal, najprej po domače, potem pa sem si lahkega srca sposodil srbsko »topogledno« izrazoslovje, ker je sočnejše in menda bolj zadane. Brez pozdrava sem se obrnil in zaloputnil vrata, če se je tistim stesanim deskam smelo tako reči - in bil sem spet zunaj tak, kakršen sem tja prišel.

Na svežem zraku mi je odleglo. Umito jutro, razpoloženje borcev, ki so pričakovali padalski obisk, oboje je prevzelo tudi mene. Zabrundal sem si nekaj iz Rigoletta in se počasi povzpел iz globače nazaj v breg. Lepo je bilo opazovati iz višine razmeroma nizko leteča letala. Piloti so bili večinoma naše gore listi. Po kdo ve kako zaviti poti se se znašli v Bariju. Priključili so jih v eskadrilje, ki so poletavale nad naše ozemlje, »popravljale« lokomotive - (zato so jim rekli »šlosarji«) ipd. Večina jih je dobro poznala svet, nad katerim so leteli, in tako so odmetavali partizanom vse, kar so pač zavezniki hoteli odriniti. Za vsako odmetavanje so bila dana natančno določena znamenja (koordinata). Ponoči so partizani razvrstili ognje v dogovorjeni geometrijski lik, podnevi pa so namesto ognjev polagali padala. Za vsak dan je bilo posebej dogovorjeno znamenje.

Često se je namreč zgodilo, da so jih hoteli Nemci prevariti s podobnimi znaki. Še slabe pol ure je bilo treba čakati na letala. Izbral sem si primeren prostorček v bregu in se usedel. Najboljše volje sicer nisem bil. Razločno sem videl, kako so razprostirali bela in rdeča padala v obliki črke X, in napeto sem prisluškoval, kdaj bom zaslišal grmenje letal. In res, skoraj natanko ob

napovedanem času se je pripodilo nad dolino, komaj kakih 200 m nad menoj nekaj lovcev. Nekajkrat so preleteli Graben, migali s krili, ugotovili verjetno, da je vse v redu, in spet izginili, kakor so prišli. Nekaj minut zatem sem zaslišal zamolklo brnenje motorjev. Pojavili so se welingtoni (tako smo imenovali tiste dvomotorce) drug za drugim. Tudi ti so najprej visoko preleteli dolino, nato pa so se iz nasprotne smeri spustili prav nizko, skorajda v mojo višino. Razločno sem videl pilote in njih spremljevalce.

Mahali so nam, nato pa odmetavali skozi lino v trupu podolgovate, velikim cigaram podobne valje (rekli smo jim »kontenerji«), opremljene s padali. Lepo je bilo opazovati, kako so se padala odpirala in se s svojim tovorom počasi zibala v dolino. Tam jih je pričakovala množica, ki je skrbela za razdelitev materiala. Med temi je bila posebna skupina, ki je poskrbela za padala, pa tudi moja enota, ki je imela nalogo, da poskrbi za dve padali s sanitetnim materialom. Posebej je bilo označeno padalo za angloameriško misijo.

Ko sem z zadovoljstvom - malo pa me je trla tudi zavist - opazoval, kako se spuščajo ti zakladi v dolino, je v moji neposredni bližini završalo skozi zrak, nato pa silovito treščilo. Kakih 50 m od mene. V trenutku sem šinil pokonci, nato pa sem obstal kakor prikovan. Tam, kjer je tako usekalo, sem videl, da je nekaj zletelo v zrak, se sesedlo nato pa je bilo spet vse mirno, kajti tudi letala so se že oddaljevala. Po malem sem si opomogel in se previdno bližal mestu, kjer je tako počilo. Hitro sem ugotovil, kakšen spak je usekal tako blizu mene. Enemu »kontenerju« se najbrž padalo ni odprlo. Ker je zaboj trdo pristal, se je raztreščil na manjše in večje kose, vse-naokrog pa je ležala razmetana njegova vsebina. Leseni deli pušk so se popolnoma razbili, bilo pa je nekaj orožja zavitega tudi v različno vojaško konfekcijo. Ta je takoj vzbudila moje zanimanje in navdušenje. Eden od brenov (angleška strojnica) je bil zavit v vojaški plašč, drugi v obleko. Vse tisto, kar je padlo z neba, je bilo namenjeno zagotovo prav meni in moji meri. Plašč mi je komajda segel čez kolena. Poleg obleke so bili še čevlji samo za številko

večji od mojih, pa nogavice, rokavice, srjace, pulover in celo kapa. Nekaj časa sem opazoval vso to garderobo tako, kakor danes opazuje strasten gobar cel kup jurčkov po dolgotrajnem, neplodnem iskanju. Na mah sem se začel slačiti. Vse, kar je bilo na meni, sem pustil na mestu, in v nekaj minutah sem bil nov od nog do glave. Za nameček sem vzel še enega od brenov in mu privil nožice. Tako spremenjen in težko oborožen sem se napotil navzgor v štab.

Medtem so seveda tudi v štabu Grupe odredov z daljnogledi opazovali dogajanja nad Grabnom in v njem. Zdajci zagleda komandant Lev, da se nekaj premika naravnost proti štabu. »Sto mater«, pravi

komisarju, »poglej! Namesto, da so nam vrgli zavoj dobrih cigaret, so nam poslali še enega Angleža. Kako neki je zvedel, kje smo, poglej, kar naravnost navzgor k nam jo seka. Pa strah ga mora biti, poglej, kar celega brena nosi s seboj«.

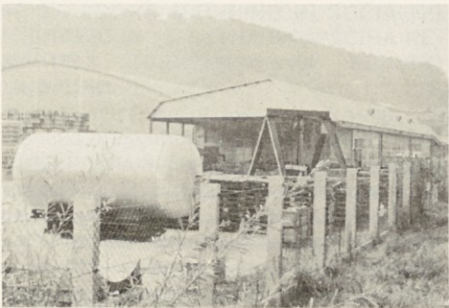
Vsi so se trgali za daljnogled, vsak je hotel videti ta čudež. Škoda res, da nisem mogel opazovati dolgih obrazov, ko so me prepoznali. Seveda smo se krohotali na vsa usta, ko sem jim pravil, kako sem prišel do vsega tega bogastva. Kar verjeti niso hoteli, da mi je vse skupaj zares padlo z neba. In to samo zame vse po meri. Pa še res je bilo.

Franjo

Predstavljamo TOZD Polnilnico

Proizvodi TOZD-Polnilnica so mineralna voda Donat in Tempel, brezalkoholni pijači Trimvit-oranža in limonada ter plin CO₂. O vseh je bilo že nešteto veliko napisanega in povedanega, zato bi sedaj ne kazalo ponavljati njihovih lastnosti in rodovnika, ampak bi se omejili na tehnološko pridobivanje in polnjenje, četudi je tudi o tem bilo že precej zapisanega, tudi v Vrelcih, nazadnje v letošnji februarški in marčevski številki o plinu CO₂. Zato bo ta danes le mimogrede omenjen. Zlasti pa moramo omeniti distribucijo naših proizvodov, saj jo naša TOZD neposredno izvaja že v obsegu okrog 35 %.

Osnova vsega, tudi zdraviliške dejavnosti, so seveda vrelci. Od tod prihajata mineralna voda in plin CO₂ po ceveh v polnilnico, mineralna voda z določeno vsebnostjo plina CO₂ pa še v večji količini kot v polnilnico v Novo Terapijo, kjer služi za pripravo mineralnih kopeli. Morda ni odveč pripomba, da se tudi tu skušamo ravnati skrajno gospodarno.

Vse pijače polnimo na strojih, od katerih je glavna polnilna linija že preseglja častljivo starost 10 let in bi po vseh normah morala biti že zdavnaj odpisana. Ko smo še pred 3. leti izbirali najboljšega ponudnika za novo, so prišle uvozne restrikcije in druge težave, da smo ostali praznih rok. Častljivo staro gospo imamo zato zelo v čisljih in ji zlasti naši vzdrževalci morajo kar pogosto prigovarjati, naj še vzdrži. Včasih pa okvare le ni mogoče hitro popraviti, ker izrabljenega dela ni in ga je potrebno naravnost ustvariti. Če se to dogodi v jutranjih urah, gredo delavke ob strojih in tekočih trakovih hočeš nočeš domov, ker celotna linija pač stoji. Najraje se to seveda dogaja ob konicah povpraševanja, ker stroji v tem času tudi več obratujejo kot sicer. Izpadlo proizvodnjo je potrebno čimprej nadomestiti, če ne gre

drugače, tudi v nedeljo. Neprilik na splošno tu ni, trenutno negodovanje kmalu zamenja delovna zavest. Zato bi jih morali morda malo bolj razumeti, saj so mnoge izmed njih matere tudi majhnih otrok, druge zopet že precej v letih.

Rešitev je na videz enostavna, to je nujna nabava nove polnilne linije, ki bi organizacijo polnitve lahko bistveno spremenila. Pomenila bi še mnogo več, odpravila bi za več let dvome v možnost bodočega dela nasploh. Brez pretiravanja lahko namreč trdimo, da bi vsaka resna okvara omenjene stare linije imela za posledico zmanjšanje polnilnih kapacitet na komaj eno tretjino dosedanjih. To pa se zgodi lahko takorekoč preko noči.

Eno najtežjih del v skladišču, zlaganje zabojev s steklenicami vode ali pijače na palete, ko je na enega delavca v 8. urah prišlo okrog 30 ton tovara, smo pred kratkim uspeli mehanizirati z novo nabavljanim strojem. S pomočjo viličarjev se palete, na katerih se nahajajo po 40 zabojev po 12 literskih steklenic, zlagajo v skupine glede na vrsto mineralne vode ali pijače. S pomočjo viličarjev se nadalje v pretežni meri nakladajo in razkladajo kamioni in sicer na prostem pokritem prostoru, ki je bil pred dvema letoma dograjen k zaprtemu skladišču. To delo se v pokritem skladišču opravlja le še pozimi zaradi zmrzovanja vode. Kljub temu pa ostaja še vedno veliko ročnega dela, saj se palete površinsko ne skladajo z velikostjo kamionov in je praznine potrebno zapolniti s posameznimi zaboji. Še več ročnega dela je na terenu, saj večina kupcev ni opremljena z viličarji in je potrebno celotno ročno razkladanje in nakladanje (prazne embalaže). Vsak naš avto zato spremljata po 1 ali 2 delavca-sovozača, ki to delo opravljata na terenu. Soudeleženi so tudi sami šoferji.

Način prodaje se je torej bistveno spremenil, od pretežno grosistične še pred nekaj leti, ko je polnilnica imela komaj dva lastna kamiona za droben razvoz, prehaja čedalje bolj k detajlistični, ko polnilnica sama prevzema v bistvu funkcijo grosista za droben razvoz. Danes imamo v za namen že 33 kamionov (in 13 viličarjev za notranji transport), od tega 6 kamionov in 1 viličarja v založnih skladiščih v Zagrebu, Ljubljani in na Reki. Gre torej že za pravcati avtopark z mehanično delavnico, ki pa še komaj uspeva opravljati sprotna nujna popravila.

Omenjeni način prodaje je zahteval tudi reorganizacijo prometa znotraj polnilnice. V ta namen smo zgradili del asfaltirane ceste na vzhodni strani polnilnice, koder prihajajo prazni kamioni (s prazno embalažo), polni pa se vračajo na drugi, zahodni strani polnilnice. Kontrolo prazne embalaže izvrši skladiščnik že takoj ob vhodu, ponovna kontrola pa je ob dejanskem prevzemu oziroma razkladanju v samem skladišču. Enak način je uveden tudi za polno embalažo, najprej v skladišču ob nakladanju, nato pa še kontrola ob samem izhodu iz kompleksa polnilnice. Na ta način je bila odpravljena zmešnjava ob konicah sezone, ko so se na enem mestu drenjali prazni in polni avtomobili in efektivna kontrola skoraj ni bila mogoča.

Pri prizadevanjih po izpopolnjevanju tehnologije polnitve ne kaže prezreti pred nekaj tedni vgrajenega stroja za polavtomatsko polaganje prazne rinfuze embalaže (novih steklenic s palet kot jih dobavlja steklarna Straža) na transportne trakove. To delo je prej ročno opravljalo več delavk. Dalj časa je že v načrtu izgradnja hale za končno montažo cistern za plin CO₂, kar sedaj praktično delajo pod milim nebom.

Morda še nekaj besed o energiji. Vodna para, ki segreva desetine kubičnih metrov pralnih raztopin za pranje steklenic, predstavlja levji delež, čeprav brez elektrike (pogonelektromotorjev, razsvetljava) seveda tudi sploh ne bi šlo. Zgrajen je bil nov parovod iz naše centralne kurinice. Lastni kotel na mazut sedaj počiva in čaka na odločitev pa tudi možnosti, ali ga bo mogoče še usposobiti kot rezervo, saj je prav tako že dotrajal in že pred meseci izgubil obratovalno dovoljenje.

Posebne vrste zadeva je ves reprodukcijski material (pralna sredstva, etikete, lepilo za etikete, zamaški), pa tudi steklenice in še kaj. Za vse moramo združevati velika devizna sredstva. Kljub takemu načinu poslovanja oziroma zagotovitvom o promptni dobavi pa se nešteto zatakne. So primeri, ko ob koncu izmene še ne vemo, če bomo drugi dan sploh lahko delali, ker se kombi ali tovornjak, ki je bil poslan po določeno surovino, še ni vrnil. Po poprejšnjih zagotovilih pa bi ista zadeva morala biti v našem skladišču že vsaj nekaj dni.

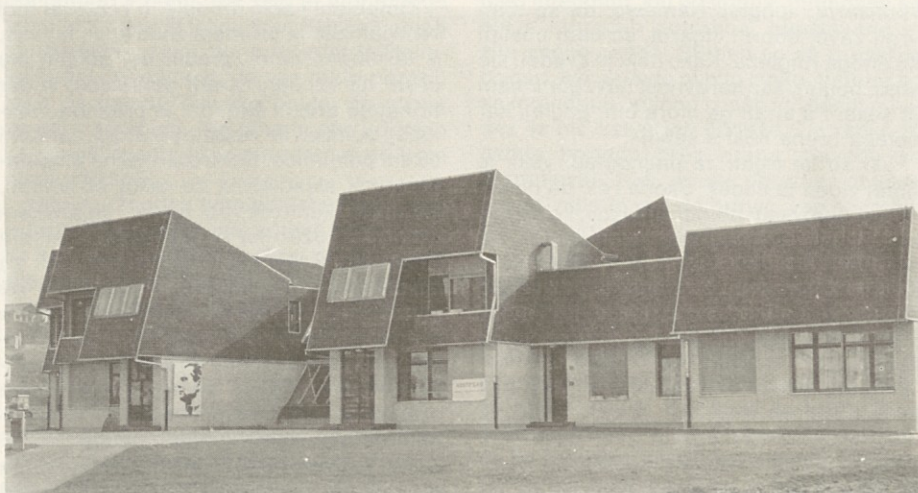
Resnica je torej precej drugačna kot se sliši lakonična izjava tudi kakšnega zdraviliškega delavca češ, kaj vam, voda vam tako sama priteče, napolnite jo v steklenice in kasirate. Od vrelca do inkasa je dolga in težavna pot, nič rožnata tudi za v prihodnje, ta zapis pa le delček njenega opisa.

Vlado Čoh, dipl. ing.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega brata se iskreno zahvaljujemo sindikatu Zdravilišča, še posebej pa sodelavcem Polnilnice za darovano cvetje in izraze sožalja

Jože Šeligo in Tilčka Šerbak z družinama

NOVA OSNOVNA ŠOLA V RATANJSKI VASI

Promenadni koncert Zdraviliškega orkestra

Kadrovske novice

V mesecu juniju in juliju 1982 so sklenili delovno razmerje v Zdravilišču naslednji delavci:

Tozd Zdraviliška dejavnost

Zdravstvo

Jožefa Zupanc - priprava min. kopeli, določen čas, Reni Novak - priprava min. kopeli, določen čas, Branka Podhraški - čiščenje terapije, določen čas, Zdenka Novak - priprava min. kopeli, nedoločen čas.

Hoteli

Vili Artič - prenašanje prtljage, določen čas, Franc Tadini - prenašanje prtljage, določen čas, Matejka Czecher - pomoč pri pospravljanju, določen čas, Bojan Pirš - evidenca penz. obrokov, pripravnik - nedoločen čas, Sanda Uzman - evidenca penz. obrokov, pripravnica, določen čas, Marija Mališ - pomoč pri pospravljanju, določen čas, Katarina Janžek - pomoč pri pospravljanju, določen čas, Bernarda Krumpak - vodenje recepcije, pripravnik, nedoločen čas, Danica Bek - pomoč pri pospravljanju,

določen čas, Vida Plevčak - pomoč pri pospravljanju, določen čas, Branka Stojavljevič - vodenje recepcije, pripravnik, nedoločen čas, Brigita Gobec - evidentiranje penz. obrokov, pripravnik, nedoločen čas, Nada Kunstek - pomoč pri pospravljanju, določen čas.

Restavracije

Marija Borsič - čiščenje WC, določen čas, Zoran Kužnar - skladiščenje pijač, določen čas, Anica Valek - pomivanje posode, določen čas, Elizabeta Čujež - pomivanje posode, določen čas, Nevenka Fideršek - priprava jedi, določen čas, Majda Verbovšek - priprava jedi, določen čas, Darinka Pavlovič - natakarska opravila, določen čas, Irena Kitak - natakarska opravila, določen čas, Tomislav Žgajner - priprava jedi, določen čas, Zdenka Smerešek - priprava jedi, določen čas, Brigita Krlhanko - priprava jedi, določen čas, Liljana Sluga - priprava jedi, določen čas, Branimir Podkoritnik - natakarska opravila, določen čas, Anica Novak - natakarska opravila, določen čas, Dušan Sisinger - natakarska opravila, nedoločen čas, (vrnil iz

Razstava v pivnici

Kulturni utrip v PIVNICI - Razstavnem salonu je pester. Razstave in spremljajoči kulturni programi se vrstijo po letnem programu. Svečano smo praznovali krajevni in občinski praznik z osrednjo slavnostno prireditvijo v Rogaški Slatini. Bogat kulturni spored je bil na prireditvenem prostoru pri novi osnovni šoli v Ratanjski vasi. V počastitev praznika je bila tudi otvoritev razstave »Kulturna društva« ki smo jo pripravili skupaj z muzejem revolucije iz Celja in na kateri je izvajal monodramo T. Partljiča »Nekoč in danes« naš znani gledališki igralec Dare Ulaga. Številni zadovoljni obiskovalci so z navdušenim aplavzom nagradili izvajalca.

Poletje se izteka in tako je svojo sezono zaključil tudi Zdraviliški orkester, ki je dva meseca dvakrat dnevno kratkočasil zdraviliške goste s promenadnim koncertom v koncertnem paviljonu TEMPELJ na sedanjem trgu Borisa Kidriča, ki ga je razglasila delegatska skupščina vseh zborov na zadnji slavnostni seji v novi šoli v Rogaški.

Še naprej pa se vrstijo kulturno zabavne prireditve ki jih Zdravilišče pripravlja svojim gostom in delavcem. Tako se nadaljuje kulturni utrip zdravilišča in kraja. Pobi pojo in dekleta pojo.

JLA), Marija Halužan - pomivanje posode, določen čas, Aleksander Svetelšek - sklad. tehn. materiala, določen čas, Darja Kužnar - natakarska opravila, določen čas, Rajko Polajžar - točajska opravila, določen čas, Zdenka Tanšek - pomoč pri strežbi, določen čas, Branko Fruk - natakarska opravila, določen čas.

TOZD Polnilnica

Marija Halužan - razklad. in preb. stekl., določen čas, Jasna Žnidarec - razklad. in preb. stekl., določen čas, Rajko Polajžar - razklad. in preb. stekl., določen čas, Silvo Jagodič - razklad. in preb. stekl., določen čas, Stanislav Vodusek - opravila razvozov, določen čas, Damirko Šišinjak - naklad. razkl. v skladišču Zagreb, določen čas, Darko Čučiš - naklad. razklad. v skladišču Zagreb, določen čas, Dejan Kresnik - razklad. in preb. steklenic, določen čas.

TOZD Vzdrževalna dejavnost

Cvetka Osvaldič - strojno likanje, določen čas, Jelka Šket - sprejem perila, določen čas, Cvetka Tramšek - strojno likanje perila, določen čas.

Delovna skupnost skupnih služb

Bojan Herček - knjigovodska opravila, pripravnik, nedoločen čas, Karolina Plemenitaš - knjigovodska opravila, pripravnik, nedoločen čas, Adrijana Samec - pom. knjig. opravila, določen čas.

Delovno razmerje je prenehalo v mesecu juniju in juliju 1982 naslednjim delavcem:

TOZD Zdraviliška dejavnost

Zdravstvo

Miri Vešligaj - čiščenje terapije, sporazumno prekinila delovno razmerje, Tatjana Novoselnik - zahtevna laboratorijska opravila, umrla, Ivanu Vrhovnik - opravila kopalca, invalidsko upokojen.

Hoteli

Zlatki Kolar - recepcijska opravila, sporazumno prekinila delovno razmerje zaradi preselitve, Viliju Artiču - prenašanje prtljage, samovoljno prekinil delovno razmerje, Emilu Vizjaku - vratarska opravila Donat, odšel v JLA.

Restavracije

Marjanu Zorjan - vodenje hotela Slovdom, sporazumno prekinil delovno razmerje zaradi preselitve, Boženi Cesarec - točajska opravila, sporazumno prekinila delovno razmerje, Karli Zorjan - obračun kopaliških storitev, sporazumno prekinila razmerje zaradi preselitve, Mariji Junkar - točajska opravila, sporazumno prekinila delovno razmerje, Marijanu Petek - natakarska opravila, sporazumno prekinil delovno razmerje, Nežiki Jerič - čiščenje

restavracij, samovoljno prekinila delovno razmerje, Veri Bele - pomivanje posode, samovoljno prekinila delovno razmerje, Nevenki Antolič - enostav. točajska opravila, delovno razmerje prenehalo na podlagi sklepa za določen čas, Jožetu Rak - natakarska opravila, odšel v JLA.

TOZD Polnilnica

Katarini Špilak - razkladanje in prebiranje steklenic, samovoljno prekinila delovno razmerje, Rajku Polajžer - razkladanje in prebiranje, samovoljno prekinil delovno razmerje, Josipu Madarasi - opravljanje s strojem za vlaganje steklenic, invalidsko upokojen, Mariji Halužan - razkladanje in prebiranje steklenic, samovoljno prekinila delovno razmerje, Rudiju Bele - razkladanje palet, samovoljno prekinil delovno razmerje, Silvu Jagodič - razkladanje in prebiranje steklenic, sporazumno prekinil delovno razmerje.

TOZD Vzdrževalna dejavnost

Antonu Drogenik - manj zahtevna zidarstva opravila, sporazumno prekinil delovno razmerje, Jožetu Jecl - nabava tehn. materiala, sporazumno prekinil delovno razmerje.

Delovna skupnost skupnih služb

Marici Bračun - knjigovodska opravila, invalidsko upokojena.

Zakonsko zvezo so sklenili: Dr. Dokler Albina in dr. Glavnik Bojan, Gorišek Milena, medicinska sestra v zdravstvu in Sterniša Marta, vrtnarka v TOZD Vzdrževalna dejavnost.

Strokovna srečanja

10. KONGRES MEDNARODNE AKADEMIJE ZA SODNO MEDICINO IN SOCIALNO MEDICINO IN 55. LETNA SKUPŠČINA NEMŠKEGA ZDRUŽENJA ZA PRAVNO MEDICINO

München, 12. do 18. septembra 1976.

Okoli 300 udeležencev z vsega sveta se je zbralo v predavalnični zgradbi klinike na desni strani reke Isar na otvoritvi kongresa, ki so mu dobrodošlico zaželeli predstavniki političnega in javnega življenja Bavarske, po pozdravnem govoru organizatorja kongresa, predstojnika münchenkega sodnomedicinskega inštituta prof. W. Spanna in podpredsednika Akademije prof. B. Popielskega.

Vsebina kongresa je bila pestra in se je odvijala istočasno v treh dvoranah - predavalnicah medicinske fakultete. Glavne teme so namenili naslednjim aktualnostim: evtanaziji, sodni travmatologiji in biomehaniki, socialni medicini, sodnomedicinskim problemom v tropskih deželah, forenzičnemu dokazovanju strupov, zdravniški odgovornosti, forenzičnim vprašanjem pri bioloških sledovih, vprašanjem o znanosti in magiji ter prostim temam.

Za dodatno kotizacijo (40 DM) so se prisotni lahko udeležili še 55. letne skupščine Nemškega združenja za pravno medicino (prej za sodno in socialno medicino) s posebnim strokovnim programom z referati iz serologije in prostih tem.

Iz navedenega bi lahko razbrali, da je bila vsebina kongresa pestra, da je kongres bil razdeljen na številna delovna področja. Vendar pa je to delovalo nekako raztegnjeno in ohlapno in se ni bilo mogoče znebiti vtisa, da organizatorju v prvi vrsti ni šlo za to, da bi v program zajel dodelana in izbrana, toda manj številna poglavja, ampak da se je odločil, da omogoči vsem in vsakomur sodelovanje, s tem pa je postal program pester in razvejan. Ni mogoče mimo misli, da takšen program res daje vsem sodelujočim možnosti za sodelovanje na zelo razširjenem delovnem področju - toda istočasno ostajajo ta področja slabo zastopana in nedodelana, ker je ali premalo sodelujočih ali pa ni dovolj zanimanja. Verjetno bi bilo dosti več dobrih vtisov, pa tudi informacij za udeležence, če bi se organizator omejil na manjši izbor glavnih tem, da pa bi omogočil vseeno vsem sodelovanje, če bi odmeril več časa prostim temam. Morda h kritičnemu orisu še to, da se nekateri nosilci referatov, ki so se sicer prijavili in poslali povzetke, sploh niso pojavili in so tako njihovi prispevki odpadli. Prav zato so nekatere teme, npr. evtanazija, izzvenele zelo medlo, posebno še, če bi prispevke primerjali z vsebino knjige, ki je leto predtem izšla prav v Münchnu kot plod monotematskega srečanja s tega področja. Kongresi, ki zagotavljajo samo pestrost, ne potešijo več niti organizatorja niti

udeležencev.

Kulturni program srečanja je bil dosti bogat: predstava v operi z baletom Cinderella, orgelski koncert v čudoviti renesančni cerkvi sv. Mihaela in ob zaključku kongresa še obisk otvoritvenega ceremoniala znamenitega Oktoberfesta. Za spremljevalce je bil še poseben damski program s celodnevним izletom, obiskom obeh pinakotek, mestnih zanimivosti in tekočih umetniških razstav.

Na skupščini Akademije je bilo sklenjeno, da bo 11. kongres Akademije čez tri leta, organizatorja še niso določili. Kandidati so Madžarska, Finska in Kanada. Nemško združenje pa je sprejelo odločitev, da bo 56. letno srečanje prihodnje jeseni v Gradcu.

Organizator je izdal skrbno izdelan in ličen program, ki so ga udeleženci dobili kot material proti razmeroma visoki kotizaciji (350 DM). Posebej pa je treba pohvaliti njegovo prizadevnost, da je po abecednem vrstnem redu uredil vse povzetke sodelujočih in jih še pred kongresom izdal v reviji Forensic Science (Vo. 17. No 3, 1976), ki izhaja v Lausannu v Švici, kar je nedvomno prispevalo k boljšemu vpogledu v vsebino kongresa in posameznih referatov in so se udeleženci lažje odločali za najbolj privlačne teme.

Priznanje bi bilo osiromašeno, če ne bi omenili sodelovanja udeležencev iz Jugoslavije, ki so se srečanja udeležili v razveseljivem številu in dali naslednje prispevke:

1. R. Apič, Z. Gašparec, K. Weber (Zagreb): Utopitev v bencinu.

2. R. Apič, V. Palmović, A. Zimolo (Zagreb): Vloga in pomen sodne medicine v socialni medicini in v javnem zdravstvu.

3. R. Apič, Z. Gašparec (Zagreb): Redek primer nepričakovane zastrupitve s fosfidom.

4. A. Dolenc, T. Jančigaj, U. Schmidt (Ljubljana): O forenzičnem pomenu agonalnih poškodb.

5. A. Dolenc, J. Lovšin (Ljubljana): Prometne nezgode otrok v Sloveniji.

6. D. Jakanović, S. Mičić, V. Dožić, L. Kristić (Beograd): Pomen bioloških in drugih sledov pri diferencialni diagnostiki vzroka smrti.

7. D. Popović, S. Živojnović, M. Tasić (Novi Sad): Okvare miokarda pri intrakranialnem hipertenzivnem sindromu.

8. M. Tasić (Novi Sad): Biomehanična analiza poškodb možganskega debla.

9. M. Tasić (Novi Sad): Biomehanični pogledi na proces poškodbenih okvar možganov.

10. B. Volarić, A. Longhino, A. Skarpa (Rijeka): Specifični problemi forenzične travmatologije v pomorski dejavnosti in turizmu.

Doc. dr. Anton Dolenc, dr. med.

Za razvedrilo

Ko je novinka zamudila na delo, jo je šef pokaral:

»Ali ne veste, kdaj prične delo pri nas?«
Delavka: »Ne! Vedno ko pridem, že vsi delajo.«

Beg od alkohola

Kaj je alkohol? Pač pijača. In to kruta, ki človeka osvaja in ga spravlja v svojo odvisnost, v bolezen in propad, bedo in gorje, skratka v alkoholizem, ki je poleg narkomanije največji sovražnik naše družbe. Prav proti temu je storjenega premarlo. Saj vemo koliko in v kakšnem obsegu mladi, mnogo premladi, segajo po tem zlu, ki vodi v bedo, nesreče, nasilja in še bi lahko našteval. Prav tu, pri mladih, je treba zaustaviti korak v alkoholno odvisnost.

»Zbudil se je in neznansko slabo se je počutil, ves opraskan, zabuhel, zanemargjen. Da, nekaj se je zgodilo včeraj, več dni zapored, že več let nazaj se mu to dogaja, tega niti sam ne ve natančno, od kdaj. V glavi mu kljuje in vse ga boli. Debel in kosmat jezik se mu valja po ustih skoraj brez zob, še nekaj tistih ostalih ni več celih. Žeja, strašna žeja ga muči in le s težavo se postavi na majave, potolčene noge. Trepeče in vse, kar prime, se trese v njegovih rokah. Majave noge ga stežka držijo ob toaleti. Svoje podobe v ogledalu nad tekočo mrzlo vodo se prestraši. Lastne podobe z neobrito brado, steklenimi in zabuhlimi očmi, globoko ležečimi v votlini ne pozna. To naj bi bil on?

Počuti se bolnega na duši in telesu. V težki glavi pa samo nerazumevanje. Vprašuje se, kdo je kriv tega. Ona, otroci, delo, okolje? Saj je dovolj vzrokov, da se je to zgodilo. Spet in spet strmi v obraz, ki ga vidi v ogledalu. So postale njegove oči večje? Če so videvali takega, je razumljivo, da so bili nad njim razočarani. Toda, kaj pa delo, ki ga nima več?

Srce mu začne močneje razbijati in s tresočimi rokami si poravnava lase s čela. Tudi z zabuhlimi očmi želi nekaj storiti. V sebi začuti razdejavanje, ki ga je povzročil alkohol. Nenadoma se predrami, ogleduje in vzkligne: »Kakšen bo konec, če še tako nadaljujem? Je še mogoča rešitev? Kako? Osamljen? Toda že je tu žeja, strašna žeja, strastna žeja in potreba po alkoholu, od katerega je odvisen in ves omamljen. Hlastno si natoči mrzle vode in si jo poliva po boleči buči. Zmrazi ga, medtem misli na prihodnost, preteklost ga ne zanima in tudi zanjo ne more vedeti sam, tako osamljen. Odločiti se je treba za drug korak, za pričetek nove prihodnosti. »Bom zmozel vse to sam?« se sprašuje. »Naj poiščem pomoč, toda kje in kako? Zakaj me nihče ne mara, zakaj se me izogibajo? Saj nekoč ni bilo tako. Še veliko je bilo teh zakaj.

Polno glavo si obremenjuje s težkimi mislimi. »Moram si na nek način pomagati, si prigovarja, toda kako...« Ožarjena od jutranjega sonca se lesketa na razmetani in umazani mizi stoječa steklenica. Da, že od včeraj je tam, že več dni, niti ne ve, koliko dni ga ni bilo tu v sobi. Domov že nekaj časa ni več hodil. Ni bilo lahko, ni se mogel premagati, saj je bila žeja močnejša od želje po lepšem treznejšem življenju. V kozarček si je nalil slastne, žgoče tekočine in jo izpil na dušek alkoholne kapljice so bile močnejše od misli, da jih zapusti, ponovno si nalije.

Nekoliko pomirjen sede, podpre težko in bolečo glavo in premišljuje. Niti ne pozna se več, ne prepozna svojega glasu. Je že res tako daleč, tik pred končnim propadom

človeka? Preteklost, mrmrajoče izgovori, resnično sem ničvrednej, da sem padel tako globoko. Hoče si prižgati cigareto, a mu tresoče roke tega ne dajo. Usta se mu spačijo od gnusa nad samim seboj. Okusa nima in svojega alkoholnega vonja ne zaznava več. Predolgo je že njegov zvesti spremljevalec in zvesti tovariš. Pa naj je bil še tako močan, ne gre.

Čuti nekak pritisk. Neka sila od zunaj, iz zanj zunanjega sveta ga sili in prebuja, da tako ne sme in ne sme več iti naprej, saj je na tem, da bo ugonobljen. Nima več kaj premišljevati, spreminjevati, še manj pa odlašati. Kaj sedaj? Jasno se odloči, da se temu povsem odpove in ozdravi.

Nenadoma dvigne kazalec nalite tekočine in ga trešči ob tla, enako napravi tudi s steklenico. Odločno vstane in se prime za vroče čelo, pred ogledalom si ponovno ogleduje svoj zapiti obraz, temno obrobļene oči. Spet spoznava: »Spremeniti se moram in to temeljito, če hočem postati spet močan in pravi človek. Z delom moram pričeti znova. Toda kdo me bo vzel, to bedno revo, ki še ni dosegla ničesar? In končno, kdo mi da zagotovilo, da ne bom spet omahnil pred tem strupom. Močan moram biti sam pred sabo, premagati moram samega sebe in v tem je uspeh!«

Težke misli so mu še naprej rojile po boleči glavi, še je okleval. Potrebno bo mnogo premagovanja, če hoče resnično izpeljati svojo odločitev in kreniti na pot spreobrnjenja, zbežati od alkohola in njegovega suženjstva in se rešiti končnega propada.

Glas iz notranjosti mu je govoril: »Spremeni odločitev in jo izpelji do konca, če boš vztrajen, ti bo uspelo. Ne boš sam, pomagali ti bodo drugi in svetovali. Sebi in drugim boš dokazal, da tiči v tebi tudi nekaj drugega, dobrega, veselje do dela in življenja, kar ti bo prineslo zadovoljstvo in le še bežno se boš spominjal tako črne preteklosti.«

Trdno se je odločil da pojde na zdravljenje, da se odtuji od strupa, ki ga neusmiljeno in zvesto že tako dolgo in vztrajno spremlja. Njegova odločitev je neomajna: »Resnično bom uspel in moram. Sem alkoholik, toda po poti popolne abstinence se bom rehabilitiral.

Svojo vztrajnost imam sedaj le v svojih rokah, vem da druge izbire nimam. Te odločitve nikoli ne bom obžaloval, žal mi bo le zamujenega časa, prebitega z nepravim prijateljem in zasovraženim tovarišem.«

Minil je čas zdravljenja. Dovolj dolgo je živel tako brezglavo, v tujem, nepoznanem svetu. Čas je pokazal, da ni živel prav. Danes tudi ve, koliko je teh neugodnih, težkih let za njim. Prav gotovo se večina dobro spominja zdravljenega alkoholika v času njegove bolezn, ko je hodil po poti propada. Noben ni želel biti tak, vendar si sam ni mogel pomagati iz suženjstva alkohola, ki ga je vodil in pogubljal. Storičnost na delovnem mestu je bila iz dneva v dan manjša, dokler končno ni ostal brez dela. Tudi v javnem življenju je postajal vedno manj vreden. Zato se je odločil postati drug človek in prav ta odločitev je rodila uspeh.

Danes imamo več vrst zdravljenja alkoholizma. Vsako ima isti pomen in namen. Pri vsakem pa je uspeh odvisen le od karakteristike posameznega alkoholika - bolnika. Namen je privedi bolnika - alkoholika do popolne abstinence, ga odtujiti od alkohola in ga uvesti v zanj novo normalno življenje. Da, tudi na goro se da priti z več strani, osvojiti vrh in biti vesel svojega uspeha. Čim težji je vzpon, tem večje je zadovoljstvo in veselje na cilju.

Malo verjetnosti je, da bi v svoji abstinenci uspeli, če se po zdravljenju ne bi vključevali v klub zdravljenih alkoholikov. Tudi delo klubov in njihovo vodenje ni povsod enako, enak je samo cilj: vključevanje zdravljenega alkoholika v družbo. Tako postane aktiven, to je zagotovilo, da bo vztrajal v svoji abstinenci. »S tem ko pomagaš drugemu, rešuješ sebe« pa je neko vodilo - geslo zdravljenih alkoholikov. Zdravljeni alkoholik tako ni manj vreden, pač pa s trajno abstinenco in s svojim vključevanjem v družbo morda celo prednjači. Saj s svojo treznostjo in izkušnjami lahko mnogo doprinese v boju proti alkoholizmu in narkomaniji, družbenemu zlu številka ena. S tem ko postane na svojem delovnem mestu prizadeven in ustvarjalen, se prav gotovo kaj kmalu rehabilitira v delovni organizaciji, drugih organizacijah in končno v zadovoljstvo vseh prav doma, v družini. To najhitreje doseže prav z vključevanjem v klub zdravljenih alkoholikov. Tu najde sebi enako družbo in nove prijatelje, ki ga bodo razumeli in mu najbolje znali pomagati in premagovati nove ovire, katere pa niso več težke. Tudi sedaj mora imeti nekoga ob strani, ko je pregan njegov zahrbtni spremljevalec - ALKOHOL.

Vsakemu, ki pije in s tem postaja že več ali manj odvisen od alkohola, svetujem naj razmisli o svoji bodočnosti. Kajti le brez alkohola bo lahko srečen on in njegova družina, na delovnem mestu in v domačem kraju pa bodo z njim zadovoljni.

S tem člankom nisem imel namena komurkoli jemati kozarca iz rok, ampak prikazati v neki meri beg od alkohola, marsikateri družini pa prihraniti korak v bedo in gorje. Zato ne postani in ne bodi suženj ALKOHOLA.

Vsem bralcem Vrelcev lep pozdrav!

Jakob Kunstelj

Nasmejmo se

»Moj lovski pes je edinstven. Zavoha me že na kilometer oddaljenosti.«

»Skrajni čas bi bil, da se temeljito okopaš« pristavi znanec.

VRELCI - glasilo delavcev Zdravilišča Rogaška Slatina. Izdajajo ga delavski sveti vseh TOZD in SDS Zdravilišča. Izhaja mesečno v nakladi 1100 izvodov in ga prejemajo vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Božo Kolar, tehnični urednik Anton Silvnik, lektor Vlado Kern. Fotografije Janko Zorin. Tisk in oblikovanje Tiskarna Cinkarne Celje. Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na osnovi mnenja republiškega sekretarja za informacije.